

LETO XXIII. Stev. 234
IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
»LJUDSKA PRAVICA«
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
Lest izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
1934 — MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK — OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIJA 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

Z NOVINARSKEGA SESTANKA V DRŽAVNEM SEKRETARIATU ZA ZUNANJE ZADEVE

V pričakovanju ugodnih sadov

nadaljnega gospodarskega sodelovanja med našo deželjo in ZDA

Zahodnonemške napovedi o boljših stikih z vzhodnimi deželami in naše priznanje Nemške demokratične republike

Beograd, 4. okt. — O razgovorih, ki jih ima državni sekretar za finance Avdo Humo z ameriškim državniki in funkcionarji o nadaljnjem gospodarskem sodelovanju med Jugoslavijo in ZDA, je predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve Rafael Tabor danes na sestanku z novinarji izjavil, da gre za dolgoročno gospodarsko sodelovanje med obema deželama in v tem okviru za nekatere konkretne jugoslovanske predloge. »Pričakujemo medsebojno ugodne sadove.« Je dejal. Razgovori se še nadaljujejo.

Sodelavec »Borbe« in »Ljudske pravice« je tov. Tabora vprašal, kako sodi o spomenici hrvaške in slovenske narodnostne skupine v Avstriji, v kateri je izražena zahteva po doslednem in vsestranskem uveljavljanju člena 7. državne pogodbe. Tabor je odgovoril, da je jugoslovanska javnost na strani teh zahtev, kar je razumljivo.

Jugoslovanska vlada s simpatijami gleda na indijski predlog, da bi razširili razorožitevno komisijo OZN in njen ožji odbor. Tudi naša vlada je v svoji spomenici z dne 10. aprila sprožila v samem ožjem odboru podoben predlog.

Sodelavec »Reuterja« je vprašal, ali je resnična vest »Nepszabadsaga«, da se bo predsednik Tito udeležil proslave 40-letnice Oktobrske revolucije v Moskvi. Tov. Tabor je odgovoril: »Jugoslovanske delegacije že več let sodelujejo na proslavah 7. novembra v Moskvi. Letošnja proslava je jubilejna in zato pomembnejša. Zato je še bolj jasno, da se je bo udeležila tudi naša delegacija.«

Znova je bilo govora tudi o obisku maršala Zukova v Jugoslaviji. Predstavnik Državnega sekretariata za zunanje zadeve je rekel, da pride sovjetski obrambni minister maršal Zukov na prijateljski obisk na povabilo jugoslovanske vlade in da se bo mudil v naši deželi sedem dni. Razen

Beograda bo maršal obiskal tudi Hrvatsko in Slovenijo, med njegovim obiskom v naši deželi pa ga bo razen drugih odgovornih funkcionarjev sprejel tudi predsednik Tito.

Tabor je komentiral tudi nedavno izjavo zahodnonemškega zunanjega ministra Brentana, da si bo zahodnonemška diplomacija prizadevala, da bi uredila stike z deželami vzhodnega bloka ne v škodo, marveč v sporazumu z zahodnimi zaveznicami, in da bo sklepala o tem ob upoštevanju koristi, ki bi jih utegnili roditi za združitev Nemčije. »Menimo, da bi bila normalizacija stikov med Zahodno Nemčijo in vzhodnoevropskimi deželami koristen prispevek k sodelovanju evropskih dežel in k stabilizaciji miru.«

Na vprašanje, ali je sedanja trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Vzhodno Nemčijo smatrali za priznanje Vzhodne Nemčije, se je odgovoril glasil: »Mi smo že doslej de facto priznavali Vzhodno Nemčijo za državo.«

Tudi na današnjem sestanku z novinarji je bilo govora o sodni obravnavi proti Milovanu Djilasu in o pisanju tuje tiska v zvezi z njo. V odgovoru na to vprašanje je Tabor izjavil, da se sodna obravnava, ki se je pravkar začela, razvija povsem normalno in da obtoženec odgovarja na vsa vprašanja predsednika sodišča in javnega tožilca. »Pisanje večjega

dela zahodnega tiska v zvezi z Djilasovim primerom,« je rekel Tabor, »je skrajno pristransko in neobjektivno. To dokazuje med drugim tudi izjava advokata Kovačevića o poročilih agencije »United Press«. Iz tega, kakor tudi iz vrste drugih primerov, je videti, da je takšno pisanje sestavni del načrtno in zlonamerne gonje proti naši deželi.«

Čestitka maršala Tita pripadnikom VII. proletarske brigade

Beograd, 4. okt. (Tanjug). — Vrhovni komandant oboroženih sil maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito je poslal ob proslavi 15. obletnice ustanovitve VII. proletarske brigade vojakom, podoficirjem in oficirjem te brigade naslednjo brzojavko:

»Zal mi je, da se ne morem odzvati vašemu povabilu in prisostvovati proslavi 15-letnice ustanovitve II. dalmatinske oziroma VII. proletarske brigade ter vam po tej poti prisrčno čestitam k vaši lepi in pomembni svečanosti.«

Žukov na poti v Jugoslavijo

Moskva, 4. okt. (Tanjug). Sovjetski obrambni minister maršal Georgij Žukov je davi z letalom prispel na Krim, od koder bo nadaljeval pot v Jugoslavijo, kamor bo prispel na obisk 8. oktobra. Maršala Žukova je na obisk povabil jugoslovanski državni sekretar za narodno obrambo general armije Ivan Gošnjak meseca junija, ko se je mudil v SZ.

Danes popoldne se je maršal Žukov vkrcal na križarko »Kujbišev«, ki je takoj nato krenila na pot v Jugoslavijo.

Novi sovjetski veleposlanik v Beogradu

Beograd, 4. okt. (Tanjug). Novi sovjetski veleposlanik v Jugoslaviji Ivan Konstantinovič Zamčevski je danes z letalom prispel v Beograd.

Veleposlanik Zamčevski je bil doslej načelnik oddelka za Balkan v sovjetskem zunanjem ministertvu. Prej je bil delj časa znan partijski delavec. Bil je tudi prvi sekretar mestnega partijskega komiteja v Leningradu.

Stiki Koče Popovića v New Yorku

New York, 4. okt. (Tanjug). — Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je bil včeraj v gosteh pri ukrajinskem zunanjem ministru Palamrčuku. Koča Popović, Srdjan Prica in Jože Brilej so bili tudi na večerji, ki jim jo je priredil vodja bolgarske delegacije Milko Tarabanov.

DVOBOJ BALKAN: SKANDINAVIJA V ATENAH

Atletski dogodek leta

Po prvem dnevu vodi reprezentanca Skandinavije s 77 : 58 točkam

Atene, 4. okt. (Tanjug). Nocoj se je v Atenah začel atletski dvoboj med reprezentancama Balkana in Skandinavije. Nastopa okoli 120 športnikov iz Švedske, Finske, Danske, Islandije, Norveške, Grčije, Bolgarije, Romunije in Jugoslavije. Pred 40.000 gledalci so ekipe z nacionalnimi zastavami obišle stadion, nato pa se postrojile k otvoritveni svečanosti pred tribuno, na kateri so bili prestolonaslednik Konstantin, člani vlade in veleposlaniki udeleženi držav.

Prva točka tekmovalnega sporeda je bil tek na 400 m z ovirami. Zmagal je Romun Savel s časom 53 sekund pred Fincem Milodom 53,2 in Trolsasom 53,4. V teku na 800 m so Severnjaki slavili dvojno zmago. Zmagal je Vern v času povelja švedskega rekorda 1:48,1 pred Salonenom 1:49,6, Depastasom 1:49,7.

Predsednik Tito sprejel vodje delegacij na kongresu za vojno medicino

Bled, 4. okt. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz-Tito, pod katerega pokroviteljstvom je bil XV. mednarodni kongres za vojno medicino in farmacijo, je sprejel danes na Bledu v vili »Blede« vodje delegacij, ki so se udeležile kongresa.

V daljšem prisrčnem razgovoru z vojaškimi zdravniki in farmaceuti je predsednik Tito izrazil zadovoljstvo, ker je bil njihov kongres letos v naši deželi, in rekel, da upa, da bo XV. mednarodni kongres pomenil prispevek k mednarodnemu sodelovanju na področju vojne medicine in farmacije.

Vsem udeležencem narodnoosvobodilnega boja bodo ostala v nepozabnem spominu herojska dejanja naših proletarskih brigad med vojno, vaše brigade pa posebej v V. sovražni ofenzivi. Zato bosta tudi vsekdar za slehernega vojaka, podoficirja in oficirja pomenila žoljenje in delo v brigadah s takimi tradicijami posebnost, pa tudi posebno obveznost v izpolnjevanju vseh nalog, ki čakajo zdaj naš vojski in starejšinski kader v armadi.

Veselim se dosedanjih uspehov vaše brigade, o katerih me obveščate v brzojavki in vam želim vse najboljše v bodočem delu.

Vrhovni komandant oboroženih sil FLRJ maršal Jugoslavije JOSIP BROZ TITO

Da bo zemlja spet rodila

OB VUKMANOVIČEVEM OBISKU V INDIJI

Energetski sistem v Nangalu

prilča ustvarjalnih sposobnosti svobodnih indijskih ljudi

Nangal, 4. okt. (Tanjug). Jugoslovanska delegacija pod vodstvom Svetozarja Vukmanovića si je včeraj ogledala veliki hidroenergetski sistem Bakra-Nangal. Najprej si je ogledala že dograjeni jez Nangal, potem pa hidrocentralo Ganguval. Finančni minister Pendžaba Mohanlal je izročil podpredsedniku Vukmanoviću album fotografij z obiska.

Podpredsednik Vukmanović je potem napisal v knjigo obiskovalcev: »Zelo prijetno mi je bilo spoznati, kako se velikanske naravne možnosti za ustvaritev ljudske blaginje spreminjajo v stvarnost. Ta sistem očito kaže, da je moč velikanske vodne sile spremeniti v električno energijo, nujno potrebno za gospodarski razvoj dežele, hkrati pa jo izkoristiti za umetno namakanje in tako ustvariti ugodne pogoje za razvoj kmetijstva, ki je zdrava podlaga za nadaljnji gospodarski razvoj dežele. Dejstvo, da je bilo moč uresničiti tako velik projekt šele po osvoboditvi Indije izpod kolonialne odvisnosti, kaže, kolikšne ustvarjalne moči lahko razvije svobodno ljudstvo. Uresničenje takšnega projekta zasluži priznanje tako vladi Indijske unije, ka-

kor tudi vladi Pendžaba, ki sta se vneto lotili tako velikega projekta, pa tudi tehničnim kadrom dežele, ki so prevzeli težavno in odgovorno nalogo in so bili kos težavnim tehničnim problemom v elektrifikaciji Indije.«

Ko je delegacija pregledovala knjigo obiskovalcev, je našla tudi podpis predsednika Tita in besede, ki jih je napisal ob ogledu teh objektov: »Name in na moje tovariše je napravilo izredno globok vtis vse, kar smo videli na tej velikanski gradnji. Mislim, da bo zelo velikega pomena ne samo iz gospodarskega vidika, marveč tudi zato, ker bo vllia indij-

skemu ljudstvu zaupanje v lastne ustvarjalne sposobnosti.«

Danes dopoldne je bila jugoslovanska delegacija pri podpredsedniku republike Radakrišanu. Daljšemu razgovoru je prisostvoval tudi jugoslovanski veleposlanik v New Delhiju Bogdan Crnobrnja. Vladimir Velebit in Vojin Guzina sta se potem sestala s podpredsednikom planske komisije Krišno Mačarijem. V njihovem razgovoru je sodelovalo več članov komisije. Največ so govorili o izmenjavi izkušenj in informacij glede planiranja, investicij, narodnega dohodka in zunanje trgovine obeh dežel.

Drugič Guy Mollet

z vlado kompromisov in koncesij v alžirskem in v gospodarskih vprašanjih?

Pariz, 4. okt. (Tanjug). — Predsednik republike René Coty je danes ponudil mandat za sestavo nove vlade Guyu Molletu, ki je še včeraj izjavil, da ga po vsej verjetnosti ne bo sprejel. Mollet si

je pridržal pravico, da naknadno odgovori na to ponudbo.

Po sestanku s Cotyjem je novinarjem izjavil, da je »zelo skeptičen« glede možnosti, da bi se kriza naglo odpravila, ker »v zadnjih štirih mesecih ni bilo nobenih novih momentov.«

V krogih francoskih socialistov napovedujejo, da bo Mollet najpogosteje v nedeljo odgovoril predsedniku republike, ali sprejme njegovo ponudbo. Mollet bo poskusil doseči kompromis z desničarskimi strankami o osnovnih točkah programa tako glede Alžirije kakor na gospodarsko-finančnem področju. Guy Mollet stoji zdaj zato pred alternativo, da zavrne ponudbo in omogoči voditeljem malih skupin v centru, predvsem Renéju Plevenu iz Demokratske unije odpora, da prevzamejo pomembnejšo vlogo v političnem življenju dežele in skušajo sestaviti vlado v sodelovanju s socialisti, ali pa sestavi vlado, ki naj bi se oprla na tako večino, ki jo bo mogoče držati skupaj s kompromisi in koncesijami.

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, 5. oktobra 1957

Delno do spremenljivo oblačno, petrujeto po kotlinah rahla megla. Temperatura ponoči od 2 do 6, v Primorju 30, najvišje dnevne temperature do 16 stopinj C.

Mislimo na mlade volivce

Pred desetimi dnevi je naš reporter zapisal: Z dela se je vračal po Einspielerjevi ulici. Verjetno se ne bi niti ustavil ob njem, če ne bi bil prvi mlajši državljani, ki smo ga opazili v tej ulici. Ocenili smo, da je star nekaj nad osemnajst let.

»Ali veste, na kaj se v tem mesecu pripravljamo?«
»Ne.«
»Ste že kdaj volili?«
»Da, v podjetju sem volil delavski svet.«
»Ste se že udeležili volitev v ljudske odbore?«
»Ne.«
»Poznate dosedanjega ljudskega odbornika z vašega terena?«
»Se ne zanimam.«
»Ali veste, če ste vpisani v volilni imenik?«
»Ne vem.«

Tovariš, o katerem je govora, je eden iz poldruga milijona mladih jugoslovanskih volivcev, ki bodo ob letošnjih volitvah v občinske ljudske odbore prvič stopili na volišča. In vendar pred desetimi dnevi še ni vedel, da bodo volitve. Ni še vedel, kako pomembno državljansko pravico in dolžnost ima v prihodnjih dneh.

Naš reporter je dal svojemu prispevku naslov »Redek primer.«
Ko pa smo v preteklih dneh obiskovali zbornice volivcev, sem premišljeval, če je bil to res tako redki primer. Zaskrbelo me je, če ni morda več, preveč takšnih primerov. Prav teh mladih volivcev je bilo malo na zborih. Niso prišli, da bi videli, kako volivci izbiramo kandidate, ni jih bilo, da bi sodelovali kot polnopravni državljani.

In to nam zastavlja vprašanja: Mar se jim starejši volivci nismo premalo približali, jim nismo znali povedati, na kako široko področje udeleževanja so naši mlajši državljani stopili, ko so dosegli polnoletnost? Zakaj jih nismo popeljali medse in jih seznanili z nešteti življenjskimi vprašanji, ki jih rešujemo dan za dnem? Mar jim nismo slabo razložili, da ni udeleževanje državljanov na najrazličnejših popriščih potrebna dolžnost, temveč za vse koristno in nujno potrebno delo?

In naše organizacije? Ali niso mnoge organizacije Socialistične zveze pozabile prav na te mlade volivce, niso iskale stika z njimi, jih niso znale pritegniti niti ob tako važni nalogi kot so volitve? Ali se nekatere med njimi že leta sem niso prizadevale, da bi jih vsaj formalno zajele v svoje vrste? Mar so mladinske organizacije dovolj storile za aktivizacijo mladih volivcev? Ali so telesnovzgojne organizacije in kulturno prosvetna društva znala zainteresirati svoje člane za volitve, saj so njihovi uspehi v mnogočem odvisni tudi od tega, kakšen bo novi ljudski odbor?

To pa nam hkrati zastavlja tudi pomembno nalogo: Storitmo vse, skušajmo nadoknaditi zamujeno, da bo slehernik te poldrugomilijonske armije mladih volivcev s polno zavestjo sodeloval pri izvolitvi naših občinskih ljudskih odborov, s tem pa stopil tudi na pot našega državljanstva udeleževanja!

Pri tem pa se zavedajmo, da nas od volitev loči le še štirinajst dni!

NAŠI PREDVOLILNI RAZGOVORI

Naše kandidatke

Za letošnje volitve v občinske ljudske odbore so na zborih volivcev in zborih proizvajalcev kandidirali tudi lepo število žensk. Ne sicer povsod, ker marsikje imajo še proti ženam dokaj čuden odnos. Mnogokje se tudi žene same izmikajo, češ da imajo doma dosti dela z družino in da se ne razumejo na občinske zadeve.

Ko bodo volivci izbrali za svoje odbornike ženske, ne bodo s tem odpravili formalnosti, oziroma zadostili načelu ženske enakopravnosti, pač pa so lahko prepričani, da bi bodoči občinski odbori nikakor ne uspeli izvršiti vseh tistih težkih in zamažanih nalog, če ne bodo v njih tudi ženske — naše žene, matere in dekleta.

POVEZAVA MED SOLO IN DOMOM

Zadnikar Jožica, kandidat v občini Ljubljana-Siška

Tovarišica Zadnikarjeva je učiteljica na osnovni šoli v Zg. Šiški. Prav te dni so ji zaradi pomanjkanja prostora razrešili njen razred in otroke razdelili po drugih razredih. Šiška zaradi šolskih prostorov je namreč v Šiški precej huda. Poiskali smo jo na domu v Milčinskega ulici. Našli pa smo jo na sestanku Društva prijateljev mladine.

»Prvikrat kandidirate v občinski ljudski odbor?«

»Da, prvič.«

»Kako, da so vas izbrali za kandidata?«

»Milčinskega ulica je kratka, majhna. Ljudje se razen tega stalno preseljujejo. Starih aktivistov, ki bi delali na terenu, je vedno manj. Nekaj jih je že padlo med vojno, drugi so umrli v internaciji. In tako so našli mene. Je sicer še nekaj tovarišev, vendar so ti odpovedali kandidature zaradi preobremenjenosti.«

»Na katerem področju, razen svoje stroke, največ delate?«

»V kulturi in prosveti. Največ med pionirji v Zgornji Šiški, kjer sem zaposlena.«

»Kako se vam zdi, da je delal dosedanj občinski ljudski odbor?«

»Zbori volivcev niso bili najboljši. Morda pa tega niti ni kriv občinski ljudski odbor, pač pa pomanjkljiva organizacija. Morda bi kazalo zbrati volivcev sklicevati po manjših enotah, kot je to bilo zdaj pred volitvami. Tako bi se volivci bolj spoznali.«

»Mislite, da so zbori volivcev edina oblika stika z volivci?«

»Seveda ne.«

»Mislite, da bi bilo dobro, če bi odborniki imeli uradne dneve za razgovore z volivci?«

»Poskusiti bi bilo treba. Nekatere organizacije to prakticirajo in se je to obneslo. Na terenu Novi blok na primer imamo odborniki invalidske zveze vsak petek uradni dan. Ljudje se prihajajo pogovoriti o raznih zadevah, plačujejo članarino itd.«

»Vi kot šolnik se verjetno najbolj zanimate za šolska vprašanja. Kaj bo moral najprej ukreniti bodoči odbor na področju šolstva?«

»Pohiteti z novo zgradbo?«

»Se kaj?«

»Organizaciji Društva prijateljev mladine pomagati, kako najti povezavo med domom in šolo, ter posredovati, da bi domačo vzgojo prilagodili otrokovemu novemu življenju.«

POMAGATI POTREBNEMU

Krajshek Marija, kandidat v Hrastniku

Tovarišica Krajskova dela v izpostavi Zavoda za socialno zavarovanje v Hrastniku. Doselej je že bila odbornica v občinskem ljudskem odboru Hrastnik. Na zboru volivcev pa so jo spet kandidirali.

»Kateri problem, ki ste ga v odboru rešili, je bil najbolj pereč?«

»Nova šola na rudniku, vodovod, tržnica, deloma urejena cesta. Več jih je pa še nerešenih.«

»Kateri so glavni?«

»Nova šola na spodnjem koncu, pekarna in drugo.«

»Na katerem področju ste delala v odboru?«

»V svetu za socialno skrbstvo.«

»Kakšno je bilo to delo?«

»Imamo veliko ljudi, ki potrebujejo podpore in odbor mora skrbeti, da jo dobijo, kolikor je v naših zmogljivostih.«

»Koliko ste razdelili podpor?«

»Veliko. Se ne spominim točnih števil. Okrog dva milijona in pol. Za otroke nadalje okrog pol milijona. Imamo pa tudi 29 oskrbovancev v Domu onemoglih na Loki, za katere smo izdali nad dva milijona, in 9 otrok po mladinskih domovih, za katere smo dali nad milijon dinarjev.«

»ZENI OMOGOCI TI TAKE POGOJE, DA JI PRI DELU NE BO TREBA BITI V SKRBEH ZA DOM«

Strukelj Angelca, kandidat v občini Domžale

Tovarna sanitetnega materiala Vir-Domžale zaposluje v glavnem ženske. Zato so tudi med kandidati tri ženske in en moški. Za občinski zbor proizvajalcev kandidira tudi Strukelj Angelca, ki vodi konfekcijski oddelek. Tovarišica An-

gelca dela v tovarni že 24 let in pozna do potankosti ne samo vsak njen kotiček, pač pa tudi večino njenih problemov. Zdaj bodo tovarno razširili in jo modernizirali.

»Ste že kdaj kandidirali v organe ljudske oblasti?«

»Sem, v prvi okrajni zbor proizvajalcev.«

»Kako je v vaši tovarni preskrbljeno za delavkine matere?«

»V tovarni je kar lepo poskrbljeno. Imajo najlažje delo.«

»Kako pa doma?«

»Imajo težave. Mnoge prenašajo otroke sem pa tja. Pomagajo si na vse načine, samo da si lahko delate v tovarni.«

»Kako bi našli izhod iz tega?«

»Urediti bi morali otroške vrtee in jasli.«

»Kaj pa za njihovo razbremenitev v gospodinjstvu?«

»Ustanoviti razne servise, menzo in podobno.«

»Je že kdo dal kakšno pobudo za ureditev teh zadev?«

»Za sedaj ne. V Domžalah, stislim, nekaj pripravljajo.«

»Se vam ne zdi, da bi bilo treba to urediti čimprej?«

»Seveda bi. Če bi žena imela kolikor toliko urejeno doma, bi tudi mnogo lažje delala, ne more pa, če jo stalno skrbi, kako je doma.«

Sodna obravnava proti Milovanu Djilasu

V Sremski Mitrovici se je včeraj začela obravnava proti Milovanu Djilasu zaradi njegove knjige »Novi razred — analiza komunističnega sistema«, ki jo je napisal v letih 1955—1956 in jo leta 1957 izdal ter razpečal v tujini in v naši deželi prek newyorške založbe

Sremska Mitrovica, 4. okt. (Tanjug). — V Sremski Mitrovici se je začela danes ob osmih urah obravnava proti Milovanu Djilasu, ki ga je okrožni javni tožilec tega mesta obtožil, da je v letih 1955—1956 napisal knjigo »Novi razred — analiza komunističnega sistema«, ki jo je leta 1957 izdal ter razpečal v tujini in v naši deželi prek založbe »Fredoyok A. Praeger 15 West, 47 Street New York 36«. V njej razvija propagando proti družbeni ureditvi v Jugoslaviji in izpodbija njen ugled v tujini, ker navaja neresnice, klevete in sramoti stanje v Jugoslaviji, njen državni in družbeni red ter posamezne njene državne organe in njene ustavne ustanove.

Javni tožilec je poudaril, da je obtoženi Djilas vse to stidil z namenom, da bi ogrozil z ustavo določeno socialistično osnovo državne in družbene ureditve Federativne ljudske republike Jugoslavije in izpodbijal njeno korist v tujini, s čimer je zakrivil kaznivno dejanje, predvideno in kaznivo po členu 118 kazenskega zakona.

Milovana Djilasa sodi petčlanski sodni senat pod predsedstvom sodnika Nikole Krikelina. Obtožena zagovarja beogradski advokat dr. Veljko Kovačević.

Razen članov obtožbenega družine sede v sodni dvorani predstavniki tiska, med katerimi je zlasti mnogo dopisnikov tujih agencij in časnikov. V sodni dvorani so navzoči tudi drugi ljudje. Potem ko je predsednik senata po sodni proceduri prebral obtožbeno podatke o obtoženem Djilas, je dal besedo okrožnemu javnemu tožilcu Anu Djukiću, ki je prebral obtožnico.

V obrazložitvi obtožbe je javni tožilec Djukić predvsem poudaril, da je sam vpogled v predloženi izvod knjige in originalni obtožbeni rokopiis neovrgljivo dokazuje, da je obtoženi Djilas napisal knjigo »Novi razred«, tiskano v New Yorku ter razpečano v tujini in v naši deželi. Teža, mimogrede rečeno, tudi sam obtoženec ne zanika.

V uvodnem delu svoje knjige z naslovom »Pred začetkom« obtoženi Djilas pravi da namerava prikazati splošno sliko in izreči kritiko sodobnega komunizma. V okviru te slike, je poudaril javni tožilec, zajema obtoženec tudi našo ljudsko revolucijo, vlogo Komunistične partije Jugoslavije kot vodilne sile revolucije, vzpostavitev nove državne oblasti ter pripravo državno in družbeno ureditev procesov, sloneti bi morala na »stališčih in dogodkih«. (Kakor to pripominja tudi obtoženec sam) ter na njihovi objektivni analizi in oceni. »Namesto tega«, je nadaljeval javni tožilec, »pa je obtoženec v svojem delu pojasnil nekatere »posplošitve« in svoje »meditacije« o nekakšnem komunističnem svetu. »In takšnem, kakršno se je pred našimi očmi dejansko porajal iz bojev in neštetihi žrtv stotih milijonov delovnih ljudi, marveč takšno o kakršnem obtoženec v svoji domišljaji sanjari in ki ga torej rad prikazuje ter pojasni svetu. Iz takšnega »posplošitvega« obravnavanja problema, iz čustev, polnih sovraštva do vsega pozitivnega, čemur je obtoženec nazval »hrbet«, tudi ni mogla nastati nobena socialistična študija, marveč zgolj spis vulgarne protisocialistične in protijugoslovske propagande.«

Ceprev javni tožilec meni, da je ves spis »Novi razred« po svoji vsebini in smislu ter po svojem namenu protisocialistično in protijugoslovske propagandno delanje, se v svoji obtožnici, da bi dokazal utemeljenost svojih trditv, sklicuje na posamezne izvirne iz besedila. Javni tožilec govori najprej o obtožbenih pretenzijah, da bi na nekaj straneh svoje knjige pojasnil nekatere splošne značilnosti socialistične revolucije, vstevši našo ljudsko socialistično revolucijo, ki jo dosledno namenu spisa, ki naj bi bil sredstvo za protikomunistično propagando v tujini, imenuje »komunistično revolucijo«. Potem ko je citiral več navedb iz tega dela knjige, je javni tožilec rekel, da si sprito slike naše revolucije, kakršno je prikazal obtoženec, javna obtožba ne more kaj, da ne bi vprašala, ali je v obtoženci ostalo vsaj malo objektivnosti in čuta odgovornosti za tisto, kar piše, ali je ostala v njej vsa tobožna spoštovanja do ogromnih žrtv, naporov in zgodovinskih pridobitev revolucije, vsaj revolucije v njegovi domovini. Mar novi družbeni odnosi med ljudmi in narodi Jugoslavije, nove tovarne in družbene ustanove, je vprašal javni tožilec, niso nič drugega kakor plod komunističnih utvar in prevar, državna oblast pa nič drugega kakor sredstvo v rokah nekakšnega novega, v njegovi glavi skonstruiranega razreda, sredstvo, ki naj bi služilo samo zagotovitvi njegove politične oblasti in izkoriščanja? Javna obtožba zastavlja vprašanja: komu in na čigav račun nastavlja obtoženec te klevetniške obdolžitve proti svoji domovini in socialistizmu?

SRAMOTITEV UDELEZENECV REVOLUCIJE IN GRADITELJEV SOCIALIZMA

V nadaljevanju obrazložitve obtožnice je javni tožilec prešel na del obtožbenega spisa o poreku, liku in metodi upravljanja tako imenovanega novega razreda, v katerem obtoženec sramoti udeležence revolucije ter gospodarske in administrativne strokovnjake. Javni tožilec je citiral več drugih naslednje izvirne iz besedil: »Samo v primerih, ko novi razred ni bil sposoben, da bi uzurpirano lastnino obdržal, ali v primerih, ko je bila ta lastnina predraga ali politično nevarna, ki je prepustil drugim slojem.« »Novi razred je grabljevit in nasilen.«

»Ko je novi razred uredil industrializacijo, zdaj ne more nič drugega, kakor da okrepi svojo brutarno silo in izteza ljudstvo.«

»Totalitarna tiranija in kontrola novega razreda, nastala med revolucijo, sta postali jarem, izpod katerega curjota kri in znoj vseh članov družbe.«

Ko bodo udeleženci revolucije in ostali graditelji socializma v naši deželi prebrali, bodo občutili, da obtoženi Djilas obrekuje ne le vodilne ljudi te revolucije, ki so tudi v ugodnih pogojih letih z dejanja dokazali in ki nenehoma dokazujejo, da znajo zelo dobro krmariti našo socialistično ladjo, ki so vse svoje duhovne in telesne moči vložili v izgradnjo nove

BREZOBZIRNO LAŽNO PRIKAZOVANJE NAŠE DRUŽBE

Potem ko je zaključil citiranje izvirne iz besedil »Novi razred«, kar je porabil za dokumentiranje obtožbe, je javni tožilec opozoril na to, da v analizi političnih bojev lahko napačno na primer, da posamezniki, potem, ko so zapustili gibanje, ki so mu nekoč kakorkoli pripadali, bruhajo ogenj in žveplo na ljudi, s katerimi so po »sreči ali nesreči« sodelovali. Tudi v minulosti našega delavskega gibanja je bilo nekaj takšnih primerov, ki so zadel na zaslužen obsojdo in prezir v našem delavskem razredu in med ljudstvom. Na takšno obsojdo bo zadel tudi brezobzirno lažno prikazovanje naše sodobne jugoslovske družbe in njenega moralnega lika, in sicer ne samo v naši deželi, marveč tudi v obeh vsakogar, ki sta mu pri srcu socializem in splošni človeški napredek. Če je državni in družbeni red v naši deželi smotraj tako tlen in razkrojen, kakor bi ga rad prikazal pred tujavo javnostjo obtoženi Djilas, nastane vprašanje, je rekel javni tožilec, kako lahko potem ta sistem sploh obstaja. Ta sistem pa ne samo obstaja, marveč se tudi nenehoma razvija s trdnimi koraki v smeri izgraditve čedalje popolnejše socialistične družbe in socialistične morale.

Na koncu obtožnice je javni tožilec poudaril, da je treba podrobneje pojasniti temeljno vprašanje, komu je ta spis namenjen in čemu naj služi, potem pa je o tem rekel:

»Obtoženi Djilas je v preiskavi izpovedal, da je skušal v tujini izdati svojo študijo iz zgodovine Crne gore med obema svetovnjima vojnama, da pa se tudi založniki, na katere se je obrnil, niso zanimali za izdajo takšne knjige. Iz njegovih izpovedi nadalje izhaja, da je potem, ko je objevil nekatere svoje prijatelje — tuje novinarje, da piše kritiko sodobnega komunizma, dobil naročilo tujega založnika, naj knjigo napiše in jo pošlje v objavo, kar je rad sprejel in storil. Založnik je ta spis po nekaterih popravkih besedila, ki so ustrezali njegovim koristim in ciljem določenih tujih krogov, tiskal in izdal.«

SPDOBUDA SOVRAŽNIM STALIŠČEM

»Ze sam način, kako je prišlo do naročila, korigiranja in tiskanja spisa, jasno kaže na to, da je bil spis napisan in objavljen, da bi postal sredstvo za propagando proti državni in družbeni ureditvi v FLRJ in njenim koristim v tujini. Obtoženec se je tega v polni meri zavedal in to je tudi hotel.«

Obtoženev zagovar, da je želel samo izreči objektivno kritiko razmer v naši deželi, brez sleherne želje, da bi deloval razdiralno, je brez sleherne podlage. Nasprotno, besedilo spisa jasno kaže ne samo piševo sovražno stališče proti socializmu in sedanjemu ustavnemu redu v FLRJ, marveč tudi njegov namen, da bi prav s teh pozicij mobiliziral vse sovražnike družbenega reda v domovini in tujini za akcijo proti socialističnemu sistemu in proti zunanjepolitičnim koristim FLRJ. Sicer pa obtoženev v besedilu knjige tudi sam ne prikriva, da je njegov namen spodbuditi sovražno stališče in dejavnost proti sedanjemu ustavnemu redu in ustavnim institucijam v Jugoslaviji.

To je že tretji primer, da se obtoženi Djilas zagovarja pred sodiščem za kaznivno dejanje sovražne propagande. V prvih dveh primerih se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem v Beogradu in je bil obsojen. Javna obtožba stoji na stališču, da je to tretje delanje, ki je predmet te obtožbe, huje od prvih dveh, za kateri je bil obtoženev obsojen. To je vsakakor treba upoštevati med obravnavo.«

Svojo obtožnico je javni tožilec okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V obrazložitvi svojega predloga je tožilec izjavil, da so določeni krogi in posamezniki v tujini porabili knjigo obtoženega Djilasa »Novi razred« kot sredstvo in povod, da so prek tiska in radija sprožili okrožnega javnega tožilstva v Sremski Mitrovici Djukić zaključil z urokovitvijo, da so v dejantju, ki ga je storil Djilas, zapodeni vsi elementi kaznivnega dejanja sovražne propagande iz člena 118 odstavek 1. kazenskega zakona in da je obtožnica torej z zakonom utemeljena.

Potem ko je prebral obtožnico, je javni tožilec predlagal, naj senat od najhitre obravnave te razglavitve razsodbe zaradi zaščite javnih koristi izključi javnost. V

Kongres v Bamaku

V sudanskem mestu Bamaku je imelo gibanje za demokratično Afriko te dni svoj kongres. Na njem se je zbralo več sto predstavnikov Senegala, Gvineje, vritanje in drugih afriških dežel, ki jih Francozi navadno imenujejo s skupnim imenom »Crna Afrika« ali »Francoska prekomorska ozemlja«.

Kongres je prekobil pričakovano tako usih, ki so pričakovali od njega razpisno razpravo o »okrepitvi francosko-afriške skupnosti«, kakor tudi zaključitvi kolonizacije, ki so napovedovali izključno »velikanski ljudski tabor«, na katerem bodo prevladovali protikolonializem je prevladoval na kongresu takoj v začetku. Pa tudi sami kongres iz Pariza — Edgar Faure, Mitterand in Mendès-France so se v svojih govorih izrekli za »resnične reforme v Afriki in za gospodarsko pomoč tem deželam, kar je glavni pogoj za alherno zdravje skupnosti s Francijo, kakor je rekel Mitterand.«

Glavna teza predsednika tega gibanja in glavnega referenta Bognyja, ki je hkrati minister v francoski vladi, je bila zahteva po federativni državi, federativni vladi, federativnem parlamentu. Njegov predlog, da bi ustanovili federativno izvršilno oblast, kar je na drugi strani še bolj vznemirilo Francoze. Druge struje so še vedno v tej zvezi je neki katoliški predstavnik celo izjavil: »Ne bomo sprejeli zakonske zveze s Francijo, razen če bi nam bila zagotovljena pravica do

razveze.« Predstavniki socialističnih struj v Afriki so svoje stališče opredelili: »Hodemo francosko-afriško skupnost, toda prva je pravica do neodvisnosti.«

Glavni referenti so razvili cel program izgradnje, vzgoje in socialnih načrtov za bodočo neodvisno skupnost. Nekateri pa so pri tem navajali primere in uspehe celo naših mladinskih brigad. Čeprav je bilo slišati mnogo različnih mnenj, so bili delegati v glavnem enotni v tem, da terja načelo skupnosti s Francijo enakopravnost med partnerji, vstaveši tudi pravico do oceptivne. Ni treba niti poudariti, da je prišlo na tem pomembnem kongresu do izraza enotno gledišče, da je dekolonizacija prvi in glavni pogoj francosko-afriške skupnosti.

Kongres, ki je, mimogrede rečeno, podprl zahteve Alžirije po neodvisnosti, je napravil v Parizu globok vtis. Eden izmed glavnih argumentov konservativne desnice, ki je odklonila zaupnico vladi, je bil, da bi rodil »okvirni zakon« za Alžirijo enake sadove, kakor jih je okvirni zakon vlade Edgara Faure za »prekomorska področja«, namreč, da bi šil Alžiriji v okvirni zakon v zahtevi po popolni neodvisnosti še dlje.

Malo je verjetno, da bi lahko katera koli francoska vlada kljubovala zahtevam iz Afrike, ki jih je nedavno formuliral neki poslanec iz Senegala, takole: »Načelo sliherne skupnosti, federativne ali konfederativne, terja, da se skupno proučimo, kar pa zahteva posebni statut vsake izmed teh skupnosti, terja, to načelo vsaj mnenje tiste skupnosti.«

V. T.

Priznanje prizadevanjem Kitajske za mir in sodelovanje med narodi

Peking, 3. okt. (Tanjug). V Pekingu so priredili sinoči poslovljni sprejem jugoslovanskih parlamentarni delegaciji, ki se je tri tedne mudila na prijateljskem obisku na Kitajskem. Na njem se je zbralo mnogo predstavnikov LR Kitajske. Na sprejemu sta govorila gostitelj Peng Cen in Petar Stambolić.

Peng Cen se je v imenu Pekinga in vsega kitajskega ljudstva zahvalil za prijateljski obisk. Poudaril je, da vežejo narode Jugoslavije in Kitajske vez trdnega prijateljstva, zrajzenega na skupnem boju za neodvisnost, svobodo in socializem.

Petar Stambolić se je zahvalil za gostoljubje in prijateljsko pozornost, ki je bila deležna delegacija ves čas svojega obiska na Kitajskem. Imela je priložnost seznaniti se z velikimi naporji kitajskega ljudstva v boju za izgradnjo dežele in s sadovi tega boja. Vse, kar smo videli, je dejal, nas navdaja z veseljem in trdno vero, da ni težav, ki jim kitajsko ljudstvo pod vodstvom KP Kitajske s predsednikom Mao Ce Tungom na čelu ne bi bilo kos.

Opozoril je na potrebo po nadaljnem sodelovanju med socialističnimi deželami in rekli, da je očitno, da je miroljubno, enakopravno in demokratično sodelovanje med narodi in državami potrebno za izgradnjo socializma. Zato je razumljivo, da čaka vse napredne sile sveta, vse mednarodne delavsko gibanje, zlasti pa socialistične dežele, dosleden boj za mir ter za miroljubno aktivno koksistenco med narodi.

Danes dopoldne je imela delegacija razgovore s predstavniki stalnega odbora Vsekitajskega kongresa o stroju in organizaciji dela Kongresa in njegovega stalnega odbora ter o drugih vprašanih notranje ureditve Kitajske. Jutri odpotuje iz Pekinga. Ustavlja se bo še v mestu Vuhanu, kjer si bo ogledala novi veliki most čez reko Jangce, in v Kantonu, od koder odpotuje prek Hongkonga v domovino.

Svet guvernerjev

Dunaj, 4. okt. (Tanjug). — Na konferenci Mednarodne agencije za atomsko energijo so sinoči izvolili 10 guvernerjev, ki bodo skupaj s 13 člani, katere je že prej imenoval pripravljalni odbor, sestavljali najvišji upravni organ agencije.

Po statutu agencije je bilo izvoljenih 7 članov Sveta guvernerjev po geografskih področjih, in sicer: Argentina (Latinska Amerika), Italija (Zahodna Evropa), Romunija (Vzhodna Evropa), Egipt (Afrika in Bližnji vzhod), Pakistan (Srednji Vzhod), Indonezija (Jugovzhodna Azija in Oceanija) ter Južna Koreja (Daljni vzhod). V Svet so bili še izvoljeni Guatemala, Peru in Turčija. Za predsednika guvernerskega sveta je bil izvoljen češkoslovaški delegat Pavel Winkler.

Metamorfoze avstrijske narodnostne politike

»Konec slovenizacije Koroške«. Tako so se udeleženci sestanka v Brucku lahko sklicevali samo na poročila avstrijskega tiska: »Če so časopisna poročila resnično skladajo z zakonskimi osnutki, moramo zaskrbljeni ugotoviti, da osnutki naših predlogov sploh niso bili upoštevani, pač pa se ozirajo na namere organizacij, ki so nasproti narodnostnim skupinam politično sovražne in ki so po državni pogodbi prav zaradi tega pravzaprav prepovedane. Osnutki, kolikor so znani iz časopisja, bistveno slabijo sedanji položaj narodnostnih skupin in življenjsko ogrožajo njihove pravice, posebno na področju šolstva. Mnenja smo, da mora 7. člen državne pogodbe služiti obrambi in ohranitvi narodnostnih skupin ter da ga ne gre spreminjati z odločitvami večine; to je stališče, na katerem upravičeno vztrajajo tudi avstrijska vlada in zastopniki avstrijske narodnostne skupine v Tirolski.«

Pismo je govora o tem, da je treba vse določbe 7. člena izpolniti v celoti, da zastopniki narodnostnih skupin odklanjajo delne rešitve po načelu »divide et impera«. S tem opozarjajo na puskuse, da bi gradščansko vprašanje urejali ločeno od koroškega in kasneje ter da je treba organizacijam narodnostnih skupin čimprej predložiti zakonske osnutke, da bodo do njih lahko zavele svoje stališče.

Pismo se zaključuje: »V interesu narodnostnih skupin, ki jih zastopamo, moramo z vsem poudarkom izjaviti, da ne bomo in ne bomo mogli privoliti v nobeno ureditev narodnostnega problema, kolikor ne bo upoštevala naših predlogov in bo pravične določbe 7. člena državne pogodbe obročala v njihovo nasprotje.«

Pismo zgornje kaže, kakšno reakcijo so izzvali najnovejši avstrijski ukrepi na Koroškem. Zakon, ki bi naj dokončno uredil narodnostni problem — le na šolskem področju — ga je le šolešev je zmagala, »Konec prisilne-

Program britanskih laburistov

Brighton, 4. okt. (Tanjug). — Kongres laburistov je bil danes zaključen. Dopoldne so sprejeli resoluciji o kolonialnem vprašanju in o notranji politiki stranke. Kongres je sprejel tudi predlog vodstva stranke, po katerem bo stranka v primeru, da spet prevzame oblast, pripoznala vsem angleškim kolonijam neodvisnost v okviru Britanske skupnosti.

Na torišču notranje politike je kongres sprejel program v pet točkah, ki določa nacionalizacijo črne metalurgije in prometa ter po možnosti še industrije orodnih strojev in letal. Program terja tudi podpravljanje več ko polovice stanovanjskih prostorov oziroma kakih 6 milijonov hiš. V skrajnem primeru naj bi njih upravo prevzela občine. Program bodo prihodnje leto še izpopolnili z novimi elementi, kakor je sistem gospodarskega planiranja.

Barbara Castle, ki je govorila v imenu izvršnega odbora, je izjavila, da je politika stranke do Cipra še nadalje v tem, da je treba priznati Cipračanom pravico do samoodločbe.

NOVA NAPETOST

med Tunizijo in Francijo zaradi francoskega terorja v tuniškimi obmejnimi krajih

Pariz, 4. okt. (Tanjug). Tuniška vlada je danes odpoklicala iz Pariza svojega veleposlanika, ker francoska vlada ni privolila v pogajanja o incidentih na tuniškoo-afriški meji. Kakor je objavil tuniški informacijski urad v Parizu, so francoska letala samo v zadnjih dneh petnajstkrat preletela tuniško ozemlje. Bombardirala so obmejne kraje. Bombe so ubile dve ženski, ranile 10 ljudi in raz-

dejale 5 hiš. Včerajšnje uradno francosko poročilo zvrča odgovornost na Tunizijo, češ da tuniška vojska obstreljuje francoska letala, francosko letalstvo pa ima pravico, da se brani.

Tuniški diplomatski krogi v Parizu poudarjajo, da bo francoska vlada izkoristila napetost na alžirsko-tuniški meji kakor tudi incidente za argument proti ameriškim dobavam orožja Tuniziji na podlagi pogodbe o ameriški vojaški pomoči. Zunanji minister Pineau je danes zahteval od ameriškega veleposlanika v Parizu, naj bi »te dobave odgodili za toliko časa, da bi bila sestavljena nova francoska vlada«. Kakor zatrjujejo francoski krogi, bi nova vlada predlagala Tuniziji neposredna pogajanja, na katerih bi skušali poravnati vse spore. Vsa dosedanja pogajanja med Francijo in Tunizijo so se doslej razbila zaradi francoske zahteve, naj bi Tunizija ostala nevtralna v alžirskem spopadu, kakor tudi zato, ker Francija neče umakniti 40.000 svojih vojakov s oporišč v Tuniziji.

Nehru v Tokiu

Tokio, 4. okt. (Reuter). Sem je danes pripel indijski ministrski predsednik Nehru, ki se bo mudil na Japonskem 9 dni. Na tokijskem letališču ga je sprejel in pozdravil japonski ministrski predsednik Nobusuke Kiši. Nehru si bo ogledal več japonskim industrijskih centrov kakor tudi Hirošimo.

Nevarni »eksperimenti«

Zakon, ki naj meddržavne pogodbene obveznosti sprevrže v njihovo nasprotje

(OD NAŠEGA DOPISNIKA)

Dunaj, v začetku oktobra na pol poti med Celovcem in Zelezim, v štajerskem industrijskem mestu Bruck ob Muri, se je v nedeljo sestalo šest zastopnikov hrvaške in slovenske narodnostne skupine v Avstriji: dr. Franci Zwitter in urednik »Slovenskega vestnika«, Janko Ogris, dr. Jožko Tišler in inž. Janko Urank kot zastopniki koroških Slovencev ter dr. Bela Schreiner in dr. Ivo Müller kot zastopnika gradščanskih Hrvatov. Namen njihovega sestanka je bil, obvestiti avstrijsko vlado o stališču, ki sta ga zavzeli obe narodnostni skupini do pravkar pripravljenih osnutkov šolskega zakona in zakona o sodiščih. (Na kratko smo o tem že poročali.)

V pismu, ki so ga poslali podkancelerju Pittermannu namesto obolelemu kanclerju Raabu in zunanjemu ministru Figlu, predsedniku vladne komisije za izvedbo državne pogodbe in ureditev narodnostnih vprašanj, je uvodno izraženo razočaranje nad dejstvom, da zastopniki narodnostnih skupin še danes ne vedo, kakšno usodo so jim v zadnjih tednih skrojili na Ballhausplatzu. »Globoko smo razočarani nad tem,« pravi pismo, »da kot neposredno prizadeti do zdaj sploh še nismo dobili zakonskih osnutkov in vpogled in v presojo, čeprav so nam to najvišji predstavniki vlade dvakrat zagotovili.« Znanje je namreč, da je inž. Figl ponovno zatrdil zastopnikom narodnostnih skupin, da vlada ne bo ničesar ukrenila za ureditev narodnostnega problema, ne da bi se prej posvetovala z zastopniki obeh prizadetih skupin. Čeprav so bili zakonski osnutki že pred tremi tedni pripravljeni in jih imajo na razpolago že vsi avstrijski časopisi, se vladi do zdaj še ni zdelo vredno poslati nekaj izvodov Hrvaški kulturni zvezi ali Zvezi koroških slovenskih družtev. O vsebini osnutkov so zvedeli zastopniki obeh narodnostnih skupin iz avstrijskih časopisov, ki so objavili predvsem zmagoslavne in škodoželjne komentarje pod naslovi »Pravica staršev je zmagala«, »Konec prisilne-

ga pouka slovenščine« ali celo »Konec slovenizacije Koroške«. Tako so se udeleženci sestanka v Brucku lahko sklicevali samo na poročila avstrijskega tiska: »Če so časopisna poročila resnično skladajo z zakonskimi osnutki, moramo zaskrbljeni ugotoviti, da osnutki naših predlogov sploh niso bili upoštevani, pač pa se ozirajo na namere organizacij, ki so nasproti narodnostnim skupinam politično sovražne in ki so po državni pogodbi prav zaradi tega pravzaprav prepovedane. Osnutki, kolikor so znani iz časopisja, bistveno slabijo sedanji položaj narodnostnih skupin in življenjsko ogrožajo njihove pravice, posebno na področju šolstva. Mnenja smo, da mora 7. člen državne pogodbe služiti obrambi in ohranitvi narodnostnih skupin ter da ga ne gre spreminjati z odločitvami večine; to je stališče, na katerem upravičeno vztrajajo tudi avstrijska vlada in zastopniki avstrijske narodnostne skupine v Tirolski.«

Pismo je govora o tem, da je treba vse določbe 7. člena izpolniti v celoti, da zastopniki narodnostnih skupin odklanjajo delne rešitve po načelu »divide et impera«. S tem opozarjajo na puskuse, da bi gradščansko vprašanje urejali ločeno od koroškega in kasneje ter da je treba organizacijam narodnostnih skupin čimprej predložiti zakonske osnutke, da bodo do njih lahko zavele svoje stališče.

Pismo se zaključuje: »V interesu narodnostnih skupin, ki jih zastopamo, moramo z vsem poudarkom izjaviti, da ne bomo in ne bomo mogli privoliti v nobeno ureditev narodnostnega problema, kolikor ne bo upoštevala naših predlogov in bo pravične določbe 7. člena državne pogodbe obročala v njihovo nasprotje.«

Pismo zgornje kaže, kakšno reakcijo so izzvali najnovejši avstrijski ukrepi na Koroškem. Zakon, ki bi naj dokončno uredil narodnostni problem — le na šolskem področju — ga je le šolešev je zmagala, »Konec prisilne-

v veljavi. »Naš tednik — Kronika« poroča o položaju, ki je nastal na področju koroškega šolstva: »Čeprav ministrskemu svetu predloženi osnutki ni bil objavljen in še ni bil pred avstrijskim parlamentom, je vendar v deželi nastala prava anarhija. Na šolah delajo učitelji, kar se jim zljubi. Poročali smo že o dogodkih na šoli v Pliberku (tam so čez noč in na »željo staršev ukinili slovenski pouk in prav tako v Zelezni Kapli in Vetrinju). Tudi iz ostalih šol imamo poročila, da odpravljajo pouk slovenščine. Kaj neki bi rekli naši gospodje ministri,« dostavlja list, »če bi z ozirom na to, da namerava s 1. januarjem znižati neke davke, ljudje že zdaj plačevali manj ali pa teh davkov sploh ne bi plačevali?«

»Ali učitelji na dvojezičnih šolah dobivajo denar za to, da hujskajo proti slovenščini?« se sprašuje na drugem mestu »Naš tednik« in s tem opozarja na nevarno karnopolje nekaterih krogov na Koroškem. Vse kaže, da skušajo šovinisti na Koroškem z vsemi sredstvi doseči zanje ustrezno šolsko prakso, še preden bi zakon začel veljati. Po sedanjem osnutku zakona naj bi uveljavili tako imenovano »pravico staršev«: starši naj bi sami odločili, ali naj njihovi otroci hodijo v slovensko, nemško ali mešano šolo. Ze taka odločitev pomeni diskriminacijo, ker je v sedanjem položaju najti dovolj »zakonsko neopredelnih« sredstev psihološkega in gospodarskega pritiska na slovenske starše. Ker pa avstrijsko časopisje ne varčuje s prostorom in koroške šovinistične organizacije ne z denarjem, da bi že zdaj »prepričali« Slovence o nepotrebnosti, nepomembnosti in celo o škodljivosti slovenskega šolstva, si je lahko predstavljati, kakšno agresivno vzdušje bo zavladalo, ko bodo slovenski starši postavljeni pred neposredno odločitev. Ilegalno odpravljanje šolskega pouka iz koroških šol naj bi bilo eksemplaričnega značaja. Pokazalo bi naj v praksi, kakšne »ugodnosti« zagotavlja »enotna« — nemška — šola.

Da si avstrijska vlada nikakor ne prizadeva, da bi vplivala na šovinistične kroge na Koroškem in zavrla njihove napade, kaže nedavna izjava prosvetnega ministra dr. Drimmla. Ta je na sestanku z novinarji izjavil, da Avstrija nikakor ne namerava »likvidirati slovenske manjšine«, po drugi strani pa je poudaril, da pomeni nova slovenska gimnazija v Celovcu zgolj — »eksperiment«. S tem je naravnost pomagal tistim, ki se na vse načine trudijo, da bi mlado ustanovo osmešili, jo prikazali kot mrtvorjeno dete, ki nima nobenih možnosti razvoja in ki njenim abiturientom ne zagotavlja nobene bodočnosti.

Odločni toni na nedeljskem sestanku v Brucku bodo morali avstrijsko javnost vsekakor prepričati, da se bosta slovenska in hrvaška narodnostna skupina na moč uprli vsakemu poskusu, da bi okrnili ali celo likvidirali 7. člen državne pogodbe. Dejstvo, da so gradščanski Hrvatje in koroški Slovenci nastopili enotno, je velikega pomena. S tem so že vnaprej izključene vse možnosti, da bi z »lokalno vojno« razcepili njih sile in jih posamič uničili. Tisti avstrijski krogi, ki se z vso vehemenco zavzemajo za pravice avstrijske skupine na Južnem Tirolskem, medtem ko jih tem kratijo, pa se bodo morali prej ali slej prepričati, da teht vprašanj ne gre urejati s pritiskom in diskriminacijo.

Iz vsega sveta

POLJSKA PUSTOLOVŠČINA

Vašava, 4. okt. (Radio Vašava). Skupina študentov je skusala sinoči pred študentskim domom na trgu Namonastracije ter je vzklikala proti vojni. Proti tem pustolovcem, ki so hoteli zavzeti središče, je nastopila mlada policija. Sprito izgredek je razorjal napovedal stroge sankcije proti študentom. Nekaj jih je izključilo iz univerze.

LEBANON

Beirut, 4. okt. (AP). Libanonsko letalo C-45 se je včeraj nekaj minut po vzletu iz Beiruta, v zraku vnelo in padlo v sredozemsko morje. V letalski družbi, je bilo 23 potnikov in 1 letalec. Kaže, da so vsi utonili.

JAPONSKA PROTIAMERIŠKA STAVKA

Včeraj pa je stavkalo več ko 200 tisoč rudarских delavcev, ki so se takmiki Kiši na Južnem Japonskem. Ti stavkajo še od 2. avgusta, da bi dosegli višje meze in boljše delovne pogoje.

SIRIJA

Damask, 4. okt. (Reuter). Kmetijski minister Hamid Kuja je v Alepu izjavil, da bo Sovjetska zveza kupila presežke. Plačala jih bo na pol v deželi strojih, ki jih bo dobavila Siriji.

ALŽIRIJA

Alžir, 4. okt. (Reuter). Francoska vojska je v vzhodni Alžiriji zgradila novo ograjo v dolžini 250 km, po kateri so napeljali električni tok, da bi izločili onemogočeni vsak prehod iz Turčije v Alžirijo. Ograja je visoka 4 m. Okrog 20 km stran od ograje so postavili radarske postaje. Vse območje obmejno področje so tudi minirali.

IVAN REGENT:

O odmevih Oktobrske revolucije po svetu

(Ob spominih in v spomin njem 40. obletnici)

Vsem je zavest o pomenu Oktobrske revolucije med proletariatom čedalje bolj prihajala do veljave. Revolucionarna propaganda med delavci in vojaki na vseh frontah je postajala čedalje lažja navzlic skrajni reakciji, ki je vladala po vsem svetu. Po sklenitvi brest-litovskega prelminarnega miru pa je zajel Evropo val obilnih in z menjajočo se intenzivnostjo trajal do leta 1923, to je do poraza revolucionarnega gibanja v Nemčiji. Začetni razlogi tega gibanja, — ki je po svoji silo, in po širini, po sredstvih, h katerim se je zatekalo obsežne revolucionarne nastave — so bili različni. Zanimali za amnestijo političnih ujetnikov, ki so jih bili na barikadah s proklamacijo sovjetskega državnega si-gibanja, ki se iz raznih razlogov — predvsem zaradi te-revolucionarnega gibanja vodile — ni moglo končati s posledica revolucionarne revolucije, je bilo vsekakor aktrati tudi boj evropskega proletariata za obrambo Oktobrske revolucije.

Trajna zmaga socialistične revolucije v gospodarsko razvitih deželah Evrope s številnim industrijskim proletariatom, bi bila seveda izdatnejša pomoč Oktobrski revoluciji in tudi velika sreča za vse človeštvo. Taka zmaga bi bila preprečila drugo svetovno vojno, a poleg drugega tudi vtišnila oblasti proletarske diktature, ki jo mora revolucija zaradi svoje zaščite nujno uresničiti, nedvomno drugačno obeležje, kot ga je mogla dobiti po socialistični revoluciji v gospodarsko skrajno zaostali Rusiji. Odločno revolucionarno gibanje vsega evropskega proletariata ni doseglo svojih ciljev, je pa navzlic opoziciji reformistov vseh kovov vsaj zaščitilo Oktobrsko revolucijo in pripomoglo do dokončne zmage oblasti sovetov v deželi, ki se v razmerah kapitalizma ne bi bila mogla nikdar dvigniti iz svoje zaostalosti in ki je mogla izkoristiti svoja ogromna prirodna bogastva ter se gospodarsko in sploh vsestransko razvijati le v pogojih novega, socialističnega sistema.

Nimamo namena kronološko opisati dogodke in boje, ki so si v tem času evropske revolucionarne krize drug drugemu mrlično sledili. Vendar nam bo nekoliko datumov in primerov pokazalo plime in oseke junških bojev, naporov in vstaj evropskega, prej le volilnih in parlamentarnih bojev vajenega proletariata; bojev, na-

6

porov, uporov in vstaj, ki so z vsemi svojimi velikimi uspehi in strašnimi porazi bili le velika in težka preizkušnja evropskega proletariata, le vaja za bodoče boje, ki so ga čakali, le začetna bojna etapa na poti v socializem.

Najprej so se začele — že v četrtem letu vojne — stavke proti draginji in za zboljšanje življenjskega standarda. Takih stavk je bilo nič koliko po vseh evropskih deželah. Po vrnitvi nemških in avstro-ogrskih ujetnikov iz Sovjetske zveze pa so se začeli v mnogih krajih Avstro-Ogrske in Nemčije manjši upori vojakov, ker sta začeli ti dve državi pošiljati vrnivše se ujetnike zopet na fronto. Tudi pri nas smo imeli nekoliko takih uporov: 12. maja 1918 je prišlo do prvega upora slovenskih vojakov sedemnajstega avstro-ogrškega pešpolka v Judenburgu. Dne 14. maja istega leta so se uprli vojaki 7. lovskega bataljona v Murranu. Sledili so upori vojakov 97. avstro-ogrškega pešpolka v Radgoni, upor mornarjev v Pulj, zlasti veliki upor mornarjev na bojnih ladjah avstrijske vojaške mornarice v Kotoru, upor slovenskih vojakov v Codro-pu itd. Skoraj vse te upore so organizirali ujetniki, ki so se vrnili iz Sovjetske zveze, kjer so se bili vsaj nekoliko navzeli idej Oktobrske revolucije, čeprav so jih večinoma po svoje razumeli. V vseh teh uporih je bilo precej socialističnih elementov. Mnogo bolj pa je, po mojem, učinkovala pri teh uporih ideja Majске deklaracije, ki je skoraj vse socialne demokratične voditelje in večino slovenske delavstva potisnila v vrste narodnega gibanja. Predvsem pa so se vojaki hoteli vrniti domov in niso hoteli več na fronto. Vse te upore je tedaj Avstrija zadržala relativno lahko, pri čemer je bilo več vojakov in mornarjev ustrelenih. Po vstaji v Kotoru je nekoliko mornarjem uspelo zateči se v Italijo, zaradi česar so jo predstavljali italijanski nacionalistični listi kot upor italijanskih patriotov.

LIST ZA LISTOM — NAŠ PRIJATELJ

Boris Piljnjak

OPERACIJA

Tokrat prinašamo na naši novi bralni strani, namenjeni posameznim odlomkom iz kvalitetnih knjižnih del domačih in tujih avtorjev, nekaj odlomkov iz del, ki jih slovenske založbe pripravljajo v počastitev 40-letnice Oktobrske revolucije. Knjižna žetev za oktober tako obeta vrsto pomembnih, doslej pri nas širšemu občinstvu nezanih knjižnih novosti.

Aleksander Blok:

Dvanajst

I

Črn večer. Bel sneg. Veter, veter! Burja pometa vseprek. Veter, veter — na vsem božjem svetlu

Biča vihar sneg v kolobar. Pod snegom — led. Spolzka so pota, muka je vsak korak — ah, sirotal!

Od hiše do hiše so razpeli vrvi, na njih plakat visi: »Vso oblast Ustavodajni skupščini!«

A starka vzdihuje, ugiblje in — joče, ne more umeti, kaj neki hoče ta veliki plakat, na platnu razpet? Koliko dalo bi krp in zaplat za boso, golo siročad ...

Aleksander Blok (28. XI. 1880 do 7. VIII. 1921)

Nova izdaja Blokov pesnitve »Dvanajst«, ki bo prihodnje dni izšla pri Cankarjevi založbi za štiridesetletnico Oktobrske revolucije, bo lepo ilustrirana. Ilustracije je pripeval slikar Ivan Seljak-Copljč

Isak Babelj

VEČER

Statut Ruske komunistične partije! Skozil kisloto testo ruskih povesti si si hitra pota utrl. Tri samoski Jezusovi, si spreobrnil v socialdemokratskega, spreobrnil zato, da dan na dan kujejo drzni, moštva in robate prešernosti polni list.

Galina z mreno na očesu, jetični Slinkin in Sičov z razjedanim prahu zaledja in bruhajo ogenj in žveplo svojih letakov skozi vrste zastavnih kozakov na odpočitku, aleparjev v rezervi, ki veljajo za poljske tolače, in devic, poslanih k nam na vlak političnega oddelka na odhidi iz Moskve.

skarski stroji grme nekje v njegovi bližini in radijska postaja sije v čisti svetlobi. Irina se je privila k rami kuharja Vasilija in nastavljala uho tihemu in spolzkemu ljubezenskemu šepetu, nad njo se med črnimi halogami neba pomikajo zvezde, perlici se dremlje, z brkato ustnico prekrije spodnjo in široko razprtimi očmi zija v Galina. Tako zija v profesorja, znanosti predanega, dekle, ki je željna nevsčnosti spočetja.

mi tuščimo za vas jedro iz lupine. Ne bo dolgo, ko boste ugledali prsto izluščeno, takrat boste vzeli jedro iz nosu in opevali novo življenje v nenavadni prozi, zdaj pa bodite tiho, slabiči, in se nam ne omerite pod nos!

»Potrpajte se malo!« je dejal kloroformator in dolil kloroforma. Kokosov je zaskrbljeno pogledal na uro, se sklonil nad bolniški list in ga prebral.

»Dihanje!« je nehote pristavil Kokosov. In tedaj je bilo možno videti, kako so se izpod obrvi in izza naočnikov izbuljile strašno hude oči Kokosova, izbuljile so se in se razlezele na vse strani, oči Lozovskega pa, ki so tičale v kotih očesnic, se stiskale k medočju, so se še bolj stisnile, se poglabile, se osredotočile, se zrasle v eno samo, strašno ostro oko.

Galina upre topogledlo oko, polno oboževanja v perico in neutrudno premetava kosti umrlih imperatorjev. Zgrbljena postava je oblita z mesečno lune, štrleče tam zgoraj kot drzna trská, ti-

srajco. Ona je pogledala na Gavrilova kot na predmet in se nasmehnila, kakor se nasmehajo otroku. Gavrilov je sedel na stol, sezul eno, potem še drugo copato in se hitro ulegel na mizo, si popravil valjček pod glavo in zaprl oči. Tedaj je postrežnica hitro, privajeno in spretno pritegnila jermene na nogah in pritrčila človeka k mizi. Kloroformator je položil na oči prtič, namazal nos in usta z vazelinom, nataknil na obraz masko, prijel roko, da bi čutil pulz, in polil masko s kloroformom. Po sobi se je razširil sladkobni, trpki duh po kloroformu.

Kloroformator je zaznamoval čas za začetek operacije. Profesorja sta molče odšla k oknu. Sestra je s kleščami začela zlagati na sterilni prt skalpele, sterilne prtiče, peane, kohere, pincete, igle, gaze. Kloroformator je privljal kloroforma. V sobi je zavladala tišina. Tedaj je bolnik preaknil glavo in zastokal.

»Ne morem dihati, snemite

»Kloroformator tiho vprašal Gavrilova. A Gavrilov je v vsakdanjem glasom prav tako tiho, zarotniško odgovoril: »Nič posebnega, dihati ne morem.«

Kokosov je poklical mlajšega asistenta in mu nastavil obraz, da bi le-ta popravil naočnike na profesorjevem nosu. Kloroformator je skrbljivo zašepetal Lozovskemu: »Morda naj preneham s kloroformom? Naj poskusim z etrom?«

Lozovski je odgovoril: »Poskusimo še s kloroformom, sicer bomo operacijo morali odložiti, kar bi bila nerodna stvar!«

Kokosov je strogo pogledal okoli sebe in zaskrbljeno povsili oči. Kloroformator je dolil kloroforma. Profesorja sta molčala. Končno je Gavrilov zaspal pri osemindvajseti minuti. Tedaj sta si profesorja poslednjič natrla roke s spiritom. Postrežnica je slekla Gavrilova; prikazala so se mršava rebra in upadli trebuh.

Mesto operacije — tisti del pod žličko — je profesor Kokosov s širokimi premazi natrl s spiritom, bencinom in jodom. Sestra je podala prte, da bi z njimi pokrili Gavrilovu roko in glavo. Nato je vtila na roke profesorja Lozovskega pol steklenice joda.

Lozovski je vzel skalpel in šel z njim preko kože. Kri je brizgnila in koža je spolzela na stran. Izpod kože je zlezla tolišča, rumena kot pri bravini, ležeča v slojih, s tenkimi plastmi krvnih žil. Lozovski je še enkrat zarezal v človeško meso, prerezal fascije,

»Vasiljek!« je zašepetala s stisnjenim, ruskim, zamirajočim glasom, »umakni se z mojega ležišča, nesnaga ...«

Vasilij pa je samo trzil s peto in se pomaknil bliže. »Rdeča konjenica,« mi je dejal tedaj Galin. »Rdeča konjenica je socialni čudež, ki ga je ustvaril CK naše Partije. Pot revolucije je pripeljala v prve vrste kozaske prostovoljce, prežete z mnogimi predsodki, ki pa jih bo CK spretno premetel z železno metlo ...«

bleščeče se, bele, obdajajoče modrikaste mišice. Kokosov je s peani in koheri zaprl krvave žile z okretnostjo, ki je človek ne bi prisodil njegovi medvedji vnajnosti.

Z drugim nožem je Lozovski prerezal trebušno opno. Lozovski je odložil nož in s številnimi prtiči otrl kri. V odprtini so bila vidna čreva in mlečnosinji želodčni mešič. Lozovski je segel z roko v črevesje, obrnil želodec in ga stisnil.

Na bleščečem se mesu želodca, tam, kjer naj bi bila rana — bela zarastlina, ko zgneta iz voska, podobna hroščevi ličinki, in ta je zgovorno pričala, da je bila rana že zaceljena, pričala, da operacija ni bila potrebna.

V tem trenutku pa, v tem trenutku, v tem trenutku, ko je bil želodec Gavrilova v rokah profesorja Lozovskega ... »Pulz, pulz!« je viknil kloroformator.

»Odpri okna! Kafro! Fiziološko — hitro!« Molčeca množica asistentov je postala še bolj tiha. Kokosov se je, ko da ni nič, sklonil nad instrumente na mizi, jih pregledal in molčal. Lozovski se je prav tako sklonil k Kokosovu: »Pavel Ivanovič!« je šepnil Lozovski zlobno.

»No?« se je oglasil Kokosov. »Pavel Ivanovič?« je še tiše dejal Lozovski, zdaj nikakor ne več zlobno.

»No?« je glasno spregovoril Kokosov, »nadaljujte operacijo!« Oba profesorja sta se vzravala in pogledala drug na drugega. Enemu so se oči spojile v eno samo, drugemu so izstopile v očesnic. Lozovski se je za trenutek obrnil proč od Kokosova, kot od udarca, kot bi iskal perspektivo, oko se je razdvojilo, zablodilo — potem se je spojilo še čvrsteje, ostreje. Lozovski je zašepetal: »Pavel Ivanovič ...«

In je položil roke na rano: ni je šival, ampak je samo spel notranjo votlino, potegnil kožo skupaj in sešil je povrhnjico. Ukazal je: »Osvobodite roke! Umetno dihanje!«

Veliko okno operacijske sobe je bilo odprto in v sobi je vel mraz prvega snega. Kafro so že vbrizgali. Kokosov in kloroformator sta vodila roke Gavrilova nazaj in jih vzdigovala, opravljala sta umetno dihanje. Lozovski je šival rano. Lozovski je kriknil: »Fiziološko raztopino!«

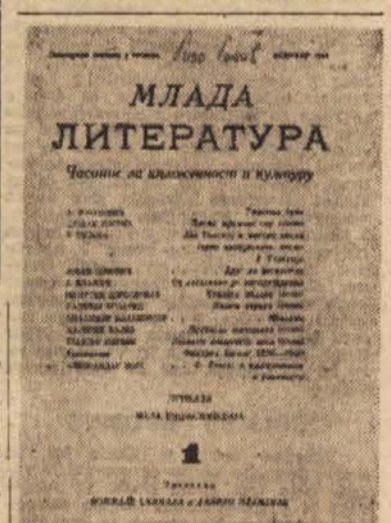
In asistentka je zasadila v prvi dve skoraj ko cigareta debeli igli. Na ta način je vtila v mrtvevo kri tisoč kubikov raztopljene soli, da bi odbržala krvni pritisk. Človekov obraz je bil brez življenja, sinji, ustnice so pomoderle. Tedaj so Gavrilova odvezali od mize, ga položili na mizo s kolesci in ga odpeljali v njegovo sobo. Srce mu je bilo in dihal je, zavedel pa se ni, morda do naslednje minute ne, ko je prenehalo biti s kafro prepojeno in umetno presojeno srce, ko so ga — po sedemindvajsetih urah — pustili v miru kafra in zdravnik in je umrl. Morda! Do poslednje minute namreč niso nikogar pustili k njemu razen obeh profesorjev in sestre, toda uro pred časom, ki je bil uradno naznačen kot čas smrti Gavrilova, je slučajni sosed v sosednji sobi slišal v sobi nenavadne zvoke, ko da bi

Rudolf Golouh, 1933

So letnice, ki obeležujejo celo novo zgodovinsko dobo napredka, umstvenega raznara, blagostanja, splošnega sproščanja vseh gonilnih sil človeštva.

Primerek napredne revije Svoboda, cenzuriran in zaplenjen v zaporih v Sremski Mitrovici

Naslovna stran napredne predvojne revije, ena izmed knjižnih redkosti, ki jih je zbrala Cankarjeva založba za knjižno razstavo ob 40-letnici Oktobrske revolucije

Človek onstran trkal na zid, kakor si trkajo v ječah jetniki. Tam v sobi je ležal živi mrtvec, preprijen s kafro zato, ker je v medicini etični običaj, da ne puste človeka izdihniti pod nožem.

Leninovo PISMO N. OSINSKEMU

Tov. Osinski! Pozdravljam Vaš članek v današnji »Pravdi« z naslovom »Novi podatki iz krajevnih izkušenj«. Prav takih člankov nam najbolj primanjkuje in jaz mislim, da bi v slehernem Ljudskem komisarjatu bilo treba »vesti« publicista (najboljše povezanega z delom Ljudskega komisarjata in ljudskega komisarja), ki bi vodil take pregled.

okrožij in vasi: analizirajmo Vašo, komu in zakaj (s kakšnimi metodami) se posreči kljub silni revščini in razrušitvam dosegati resnično izboljšanje, pa čeprav samo neznatno; ne bojmo se razkrivati napak in neznanja; popularizirajmo in pokažimo na vso moč vsakega količnik pomembnega delavca na terenu in ga postavljamo za vzor. Čim več bo takega dela, čim bolj se bomo poglabljali v živo prakso in odvrčali svojo pozornost in pozornost bralcev od smrdljivega kancelijskega in smrdljivega inteligentskega moskovskega (in sploh sovburuskega) ozračja tem uspešneje se bosta boljšala tako naš tisk kakor tudi vsa naša graditev.

OB OBČINSKEM PRAZNIKU IN PRED VOLITVAMI V LEŠJU

Obisk v gozdnatih Halozah

Izboljšanje življenjskih pogojev občanov bo morala biti glavna skrb novega občinskega ljudskega odbora

(Iz razgovora s predsednikom občine tov. Antonom Kolenkom)

VODA, VODA IN ZOPET VODA

Dosedajni občinski ljudski odbor v Lešju se že od samega začetka delovanja ukvarja z zdravstvenimi in socialnimi problemi občine. Dajstve za zdravstvo in socialno skrbstvo predstavljajo 40 odstotkov občinskega proračuna. V septembru mesecu je bila na žetalskem področju zdravstvena ekipa, ki je ugotovila porazne zdravstvene in socialne razmere v hribovitih krajih. Sedanji vodnjaki so nehijski, voda je nezdružna in okužena. V teh krajih bo treba nujno zgraditi cisterne za zdravo pitno vodo. Vprašanje zdrave pitne vode se pojavlja tudi v Majšperku, saj niti obe tovarni nimata dobre vode. Prva

Občina Lešje se razprostira na področju Gornjih Haloz, ali Gozdnatih Haloz, kakor jih večkrat imenujejo. Svet tod okoli se močno razlikuje od drugih haloških krajev. Ogromni gozdovi, ki se razprostirajo pod Bočem in njegovih obronkih, dajejo samemu kraju drugačo sliko, kakor smo v Halozah navajeni. Polovica občine Lešje je prekrita z gozdovi. Trta ne uspeva. Kar je vinogradov, so zastareli in izčrpani, med njimi ni žlahtnih trt, temveč kraljuje šmarnica, ki se je edina prilagodila tej zemlji. Ti kraji niso obljudeni, kot je to drugod po Halozah. V ostalih haloških krajih prebiva čez 100 ljudi na kvadratnem kilometru, v občini Lešje pa samo 65 prebivalcev. Se nekaj je, kar Gozdnate Haloze bistveno loči od ostalih Haloz — industrija. Ta industrija ustvarja glavni del narodnega dohodka v občini Lešje. Tovarna volnenih izdelkov in tovarna strojil v Majšperku ter tudi rudnik premoga »Sega« v Makolah so za občino dokaj močna industrijska osnova.

Okolje, v katerem živijo, skoraj divja gozdnata pokrajina in trdi, nenehni boj za življenje, vse to se je odrazilo v ljudeh, ki so robati v običevanju, vendar tudi dobrodušni in pošteni. Mnoge nadloge jih tarejo: slaba voda, ki povzroča golšavost in druge bolezni, tudi revščina z vsemi svojimi posledicami ter zaostalost. Kljub vsemu pa so ti ljudje bolj žilavi kot kjerkoli drugje in počasi vendar vztrajno ustvarjajo boljše pogoje za življenje. V osvobodilnem boju so leški občani dali stovoj delež. Revni hribovski kmetje so oskrbovali mnoge partizanske enote in sodelavce, odhajali pa so tudi sami v njih vrste. Občinski praznik praznujejo v spomin tistih dni, ko je čez 300 hribovskih kmetov prišlo za orožje in se priključilo partizanskemu gibanju. Takrat so storili vse, kar so mogli, za osvoboditev. Tudi zdaj se trudijo, da si ustvarijo pogoje boljšega življenja.

GLAVNA NALOGA — POSPEŠEVANJE ŽIVINOREJE IN VZDRŽEVANJE GO ZDOV

Kmetje že opuščajo vse tisto, kar ni vredno pridelovati, vsaj v veliki meri. Pokazalo se je, da razen živinoreje in sadjarstva ni nobena druga reč donosna. V tej smeri se trudijo kmetijske zadruge in kmetijsko gospodarstvo v Makolah, ki je prav na teh področjih že doseglo lepe uspehe. Tudi vprašanje gozdov posvečajo več skrb. Gozdovi so bili že pred vojno nepravilno izkoriščani. Sedaj so ure-

dili drevesnico, pogozdujejo po načrtu in načrtno izvajajo tudi sečnjo. Samo tako se bo veliko gozdno bogastvo na tem področju ohranilo. Razen tega grade v območju Boča gozdno cesto, ki bo omogočila pravilno izkoriščanje velikanskih gozdnih površin, ki zaradi nedovoznosti niso bile doslej izkoriščene.

KAKO BO S TOVARNO STROJIL?

»Prizakujemo,« je rekel tovarš Kolenko, »da se bo sčasoma postavilo neizogibno vprašanje obstoja tovarne

strojil. Prvo je zelo pereče vprašanje surovin, z druge strani pa se na trgu pojavlja umetno taninsko olje za potrebe usnjarske industrije, ki je cenejše po kakovosti pa ne zaostaja za naravnim. Tovarna strojil v Majšperku zaposluje okrog 230 ljudi in vprašanje je, kako bo z njimi, če bo tovarna prenehala delati. »O tem je treba misliti že sedaj,« je omenil tovarš Kolenko. »Edini izhod je v tem, da bo treba razširiti tovarno volnenih izdelkov ter zgraditi večjo predilnico. Tovarna volnenih izdelkov ima namreč vse pogoje za nadaljnji razvoj, saj so njeni izdelki znani širom države, pa tudi izven naših meja.

NALOGE NOVEGA OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA

Ljudje so na zborih volivcev govorili o vsem, kar jih teži. Vsa ta vprašanja bo moral nov ljudski odbor upoštevati. Volivci so igrali pomankljivi kataster, plačevanje prevelikih gozdnih taks in dejstvo, da iz gozdnega sklada ni nič izdano za popravilo gozdnih poti, načelniki pa so tudi vprašanja raznih krajevnih komunalnih del. »V prvi vrsti,« je naglasil sedanjí predsednik občine, »pa bo moral občinski ljudski odbor skrbeti za izboljšanje življenjskih pogojev občanov. Nujno je, da se izboljšajo higijenske in zdravstvene razmere v hribovitih krajih, da se uredijo dobri vodnjaki in električnica predvidenega področja. Tudi vprašanje turizma se ne sme pozabiti.

V leški občini ni razen sodobno urejenega gostišča v Domu ob Dravinji nobenega gostinskega lokala, kjer bi lahko bil tujec spodobno postrežen. Celo na Ptujski gori, kjer številni izletniki obiskujejo znamenito kulturno zgodovinsko gotško cerkev, ni gostišča. Mnogo stvari bo treba v teh krajih urediti. Mnogo je taktih, ki ne bodo urejene čez dan, temveč le s sodelovanjem vseh občanov, ki se v etnomu tega tudi zavedajo.

Predsednik občinskega ljudskega odbora Lešje tov. Anton Kolenko

naloga novega občinskega odbora bo, da skupno s podjetji zgradi vodovod, za katerega so že opravljena glavna raziskovanja.

LJUDI ŽILI NEUREJENI KATASTER

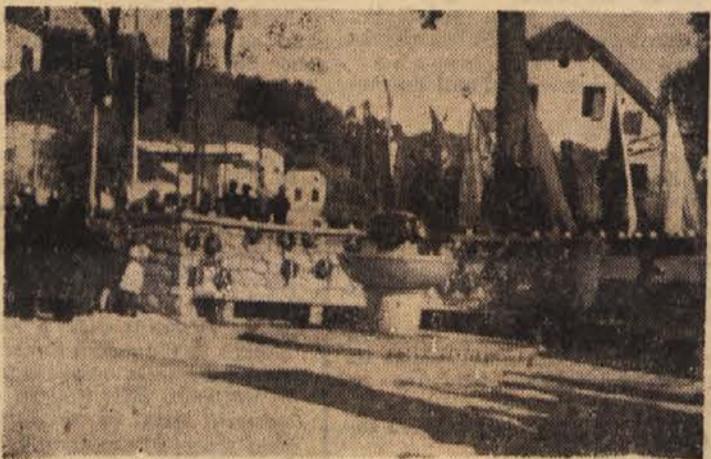
Sto let ni nihče spreminjal katastra. V mnogih primerih so spremembe, ki bistveno vplivajo na pravilno obdavčevanje posameznih posestev. Tudi na vseh zborih volivcev so ljudje zelo ostro grajali to stanje. Vendar čez noč ni mogoče popraviti katastra. Občinski ljudski odbor je sicer rešil čez 300 najbolj kričočih primerov, vendar so še vedno nepravilnosti v tem pogledu. Posebno pereče je to vprašanje ob slabih letinah. Lani ni bilo sadne letine in tudi letos so jo zaman pričakovali, kajti sadje je že na pomlad unehnil mraz in sneg.

DOSLEJ STANOVANJA IN VODNJAKI

Spričo velikih zdravstvenih in socialnih dajatev je imela občina Lešje zelo malo sredstev za urejanje številnih nujnih potreb na svojem področju. Največ pozornosti je posvetila stanovanjski izgradnji. Zgradila je hišo z devetimi stanovanji v Lešju ter učiteljska stanovanja in dajala posojila za izgradnjo stanovanj zasebnim upravitelcem. Z vsem tem pa stanovanjska stiska ni rešena in bo moral tudi novi občinski odbor še naprej delovati v tej smeri. Na drugi strani je občina zgradila dva vaška vodovoda v Narapljah in Podložu, s skupnih vodnjakov v raznih krajih ter cisterne za pitno vodo. V načrtu ima tudi elektrifikacijo Zetala, Dole, Narapelj in Dežnega, s čimer bodo celotne Gozdne Haloze večidel imele elektriko. Za izvedbo tega načrta bo moral občinski ljudski odbor izdati mnogo denarja in vprašanje je, če bo to zmogel, ker so oddaljenosti velike.

SOLE SO PRETESNE

Posebno težko je glede sol, ki imajo premalo učnih prostorov in zaradi tega trpi redni pouk. Iz razgovora s predsednikom občine tovaršem Antonom Kolenkom je razvidno, da bo v najkrajšem času potrebna gradnja šole v Majšperku, Makolah in Zetalah. »V Majšperku obstajajo 4 normalni in 2 zasilna prostora za pouk,« je rekel tovarš Kolenko, »potrebno pa bi bilo 14 razredov.« Tudi učiteljev manjka. Nujno bi potrebovali 8 učnih moči, da bi pa bile šole popolnoma zasedene z učitelstvom, pa bi jih 16 ne bilo preveč. Tako ima občina tudi glede solstva probleme, ki jih bo lahko šele postopoma rešila.

Vodnjak pred občinskim ljudskim odborom v Lešju

Tovarna kemičnih izdelkov HRASTNIK

razpisuje natečaj za sprejem v službo

2 kemijskih inženirjev

POGOJI: lahko brez prakse. — Plača po dogovoru. — Komfortno stanovanje preskrbljeno. — Možnost specializacije v tu- ali inozemstvu. — Nastop službe takoj ali po dogovoru

Ponudbe pošljite na upravo podjetja do 31. oktobra 1957.

H 31

TOMBOLA

Doslej največja tombolska prireditve v LJUBLJANI bo v nedeljo.

dne 6. oktobra ob 16. uri

na TRGU REVOLUCIJE

1200 dobitkov v vrednosti 1.200.000 dinarjev čaka na srečne dobitnike. Priporočamo, da nabavite tombolske tablice v predprodaji!

Upravni odbor Veletrgovskega podjetja »Petrošnik« Celje razpisuje delovno mesto za šefa skladišča v ZALCU

Pogoji: plača po tarifnem pravilniku in dopolnilna plača. Plačani stroški prevoza. — Potrebna strokovna izobrazba: 5 let poslovodske prakse ali skladiščnik v živilski stroki. Ostalo po osebnem dogovoru. Nastop službe takoj ali do 31. decembra 1957. — Prošnje pošljite na upravo podjetja.

C 239

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Francosko-italijansko-jugoslovanski barvni

CINEMASCOPE

FILM

»MIHAILO STROGOV«

(Po romanu »Carski sel« Julesa Verna)

Brez tednika. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Curd Jürgens. Matineja odpade. Ob 22 premiera ameriškega barvnega filma »Zgodba o Glennu Millerju«. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje

KINO »KOMUNA«: amer. barvni film »Divja leta«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Tony Curtis.
KINO »SLOGA«: amer. barvni film »Napadaci«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Richard Conte.
KINO »VIC«: amer. barvni film »Stekleni čevlji«. Predstave ob 16, 18, in 20. ur. V glavni vlogi Leslie Caron. Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9.30 do 11 in od 14 ure dalje.
KINO »SOCA«: Zaprt zaradi gradbenih del.
MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8, predvaja ameriški barvni film »Pozni Joe«. Predstavi vsak dan ob 10. in 15.
KINO »LITOSTROJ«: ameriški barvni film »Pekel pod ničlo«. V gl. vlogi Alan Ladd in Joan Tetzel. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic ure pred pričetkom predstave.

Ob občinskem prazniku občine LEŠJE

čestitajo prebivalstvu in mu žele mnogo uspehov pri delu za napredek in dvig življenjske ravni:

- Občinski ljudski odbor Lešje
- Občinski odbor SZDL Lešje
- Občinski komite ZK Lešje
- Občinski odbor ZB Lešje
- Občinski odbor RK
- Občinska gasilska zveza
- DPD »Svoboda« Majšperk
- TVD »Partizan« Majšperk
- Avto-moto društvo Majšperk
- Planinsko društvo Majšperk

- Tovarna volnenih izdelkov Majšperk
- Tovarna strojil Majšperk
- Rudnik »Sega« Makole
- Kmetijsko gospodarstvo Makole
- »Remont« Makole
- »Dom ob Dravinji« gostišče Štatenberg
- Trgovina »Zarja« Majšperk
- Kmetijske zadruge: Majšperk, Makole, Stoperce, Žetale, Dolena

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

»Pesem zlatega zapada«

Tednik. V glavni vlogi Mitzl Gaynor in Dale Robertson. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15. dalje.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film

Poslednič sem videl Pariz

V glavni vlogi Elizabeth Taylor in Van Johnson. Predstave ob 16, 18 in 20. ur. Prodaja vstopnic od 14. ure dalje.

DNEVNE NOVICE

Opozorilo

V smislu člena 21. Zakona o volilnih imenikih (Ur. list FLRJ št. 58/46) opozarjamo vse prebivalce...

Zaradi tega opozarjamo vse prebivalce - volilne upravitelje, da naj se ravnajo v smislu zgoraj navedenega opozorila...

URAD ZA VOLILNE IMENIKE V LJUBLJANI

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO »SVOBODA - TRBOVLJE II«: francoski barvni film »Nana«...

Umrl je JOZE SKRJANC upokojenec

Pogreb bo v soboto, 5. oktobra 1957 ob 15. uri iz Janezove mrliške vežice na Žalah.

Zalujoči

Umrl je Rudolf Jedretič učitelj v Ribnem pri Bledu

Od požrtvovalnega prosvetnega delavca se bomo poslovili v Ribnem v soboto, 5. oktobra ob 14. uri pri Zadrudnem domu in ga pokopali ob 17. uri na Žalah v Ljubljani.

Dobrega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Občinski ljudski odbor Bled - Občinski komite ZKS Bled - Občinski odbor SZDL Bled - Občinski odbor ZROJ Bled - Društvo učiteljev in profesorjev Bled - Vaški odbor SZDL Ribno in Kmetijska zadruga Ribno

Sindikalna podružnica pri republiških upravnih organih za gospodarstvo sporoča, da se je pri izvrševanju službenih dolžnosti smrtno onesrečil njen član

Karel Mehtig višji referent

Pogreb pokojnika bo v soboto, dne 5. oktobra 1947 ob 16.30 izpred Andrejeve mrliške vežice na Žalah. Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

Ljubljana, dne 4. oktobra 1957.

SINDIKALNA PODRUŽNICA

UPRAVA ZA GOZDARSTVO LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE V LJUBLJANI SPOROČA ŽALOSTNO VEST, DA JE NA SLUŽBENEM POTOVANJU NENADOMA PREMINIL NAŠ USLUŽBENEC

Karel Mehtig VIŠJI REFERENT

OD POKOJNIKA SE BOMO POSLOVILI V SOBOTO, 5. OKTOBRA 1957 OB 16.30 IZ ANDREJEVE MRLIŠKE VEŽICE NA ŽALAH

VESTNEGA IN DELOVNEGA USLUŽBENCA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

LJUBLJANA, DNE 3. OKTOBRA 1957

UPRAVA ZA GOZDARSTVO LRS

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6, telefon 59-181 - Notranje-politična gospodarska družba Natorjeva 18/II, telefon 20-607 in 22-621 - Kulturna družba Kopitarjeva 6/III, telefon 31-357 - Uprava Trubarjeva ulica 24, telefon 22-491 in 22-492 - Naročniški oddelek Petkovškova nabrežje 25, telefon 22-494 - Oglasni oddelek Kopitarjeva 4, telefon 31-358 - Poslovalnica na Titovi cesti 15, telefon 22-322 - Mesečna naročnina 250 din, za tujino 600 din - Tekoči račun 60-KB-6-2-1393 - Poštni predal 42 - Poštnina plačana v gotovini - Rokopisov ne vračamo.

Zdravstveni dom Ljubljana-Vič

Dežurna služba od 8. do 11. oktobra 1957, dr. Grapar Stane, Kogojeva 5, tel. 23-372.

V primeru odsotnosti zdravnikov kličite tel. št. 32-740. Nedeljska dežurna služba v amb. Mirje, Rimska cesta 31, od 8. do 14. ure, tel. 21-797.

VABIMO K OTVORITVI RAZSTAVE

»O nemških naestističnih zapostah na Borlu«, ki bo v nedeljo, 13. oktobra ob 10 uri na gradu Borlu pri Ptujju.

K razstavi bodo vozili avtobusi s trga Mladinskih brigad v Ptujju ob 9 uri jutraj, nazaj pa k vlakom. - Plašmene prijave sprejema uprava Mestnega muzeja v Ptujju, ustne pa Ptujjska knjigarna v Ptujju do 8. oktobra. Pričakujemo, da se bodo otvoritve razstave udeležili nekdanji borilski zaporniki in vsi, ki žele zbrani na Borlu počastiti spomin na junaka in teško pot našega naroda pod fašistično okupacijo v borbi za osvoboditev!

Okrajni odbor Zveze borcev NOV Maribor, Občinski odbor Zveze borcev NOV Gorisnica, Uprava Mestnega muzeja v Ptujju.

Po sklepu Sveta Prirodoslovno-matematično filozofske fakultete dekanat Naravoslovne fakultete razpisuje mesto asistenta za astronomijo - mesto asistenta - observatorija v astronomsko geofizikalnem observatoriju.

3244

Vpisovanje v tečaj mednarodnega jezika esperanto pri Ljudski univerzi v Ljubljani se vrši naknadno, do 7. oktobra t. l. in sicer: Ljudska univerza, Cankarjeva 5/III, in pri Zvezi esperantistov Slovenije, Miklošičeva cesta 7, med uradnimi urami. Interesenti naj se pravočasno vpišejo, ker ob začetku tečaja vpis ne bo več mogoče.

Vsaka drogerija, specializirana zadruga, vsaka trgovina, ki prodaja milo za gospodinjstvo, prodaja tudi »FLEX«. Za čiščenje madežev samo »FLEX«. Negovana žena uporablja hormonske (nočne) in vitaminske (dnevne) kreme »EVELINE« za suho ali mastno kožo, katere so dobile vse drogerije. Kolikor plačaš - toliko dobiš! Če hočeš prvovrstno mastno kremo - potem zahtevaj »ULTRAGIN« - sport kremo.

petjem. Iven. Nedelja, 6. okt. ob 20: Nestroy: »Nič ni tako skrivno, da ne bi postalo očitno«. Veseloligra s godbo in petjem. Iven.

Prodaja vstopnic v Mostnem domu. Rezerviranje telefon 32-869. Vpisovanje abonmaja za sezono 1957-58 je dnevno v pisarni Sentjakobskega gledališča med 10. in 12. uro.

MLADINSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Križanke Viteška dvorana

Nedelja, 6. oktobra 1957 ob 16. uri - Sylvia Kammernan - 4 enodejanske »Semenke«, »Lev in miš«, »Rdeča kapica«, »Sneguljčica«.

Vstopnice so na razpolago pri gledališki blagajni od 10-12 in od 18-20 ure. Rezervacije na telefon 23-011.

Sporočamo, da se začne dramatski tečaj pri mladinskem gledališču v ponedeljek, 7. oktobra. Šolski urnik je na vpogled v gledališki pisarni.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIONETE

Levstikov (Sentjakobski) trg 2

Nedelja, 6. oktobra ob 11: Cinybulk - Dežman: »Igračke na cestah«. Premiera. Otvoritev sezone.

ob 15: Cinybulk - Dežman: »Igračke na cestah«.

Mestno lutkovno gledališče bo za začetek nove sezone v nedeljo prvič uprizorilo marionetno igro češkega avtorja Votcheha Cinybulka - »Igračke na cestah«, ki jo je priredil Polde Dežman. Igra je namenjena najmlajšim gledalcem.

Režija Polde Dežman, asistent režije Ciril Jagodice, lutke akad. kipar Slavko Hočevar, kostumi Andra Avčič, scena akad. slikar Milan Butina, scenjska glasba Franci Ozariček. Sodelujejo: France Gajeta, Zora Dobeševa, Dušan Accetto, Vera Šimova, Nace Simončič, Matjaž Loboda, Jože Pengov, Slavko Balentin, Darja Macarolova, Edi Mararon, Zdenko Mararon, Tilka Furlanova, Cvetka Kostričnik, Crt Skodlar, Breda Vintarjeva, Peter Dougan, Edi Cencur, Dušan Hrovatin, Majda Podrščičeva, Vinko Sablatnik, Vida Kastelečeva, Vinko Ložar, Ivan Ercog.

Prodaja vstopnic vsak dan od četrta dalje (razen nedelje) od 10-12 na upravi Resljeva 36, tel. 32-020 in pol ure pred vsako predstavo pri gledališki blagajni.

ROČNE LUTKE Resljeva cesta 36

Gostovanje z igro A. Paplerja »Hudobni graščak«.

Ponedeljek, 7. oktobra ob 8.30: Gostovanje v Pivki - ob 11.30: Gostovanje v Ilirski Bistrici - ob 15.30: Gostovanje v Knežaku.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE RAZPISUJE LICITACIJO GRADBENIH DEL

Občinski ljudski odbor Trbovlje razpisuje na podlagi Pravilnika o oddajanju gradbenih objektov in del (Ur. list FLRJ št. 13/57) prvo javno pismeno licitacijo za oddajo gradbenih in obrtniških del za dvajsetstanovalni stanovanjski hš, katere predračunski znesek znaša din 24.000.000.-. Rok za dovršitev vseh del, vključno obrtniška, je 1. VIII. 1958. Licitacija se bo vršila dne 18. X. 1957 ob 8 uri v prostorih Občinskega ljudskega odbora Trbovlje.

Varšično v znesku 1% od predračunske vsote je treba položiti najkasneje do začetka licitacijske obravnave pri blagajni investitorja. Ponudniki morajo ponuditi priložiti tudi potrdilo o vplačani občinski taksi.

Ponudbe morajo biti opremljene v skladu s predpis 17. člena Pravilnika o oddajanju gradbenih objektov in del.

Popis gradbenih in obrtniških del in predizmere z elaboratom bodo in interesentom na razpolago od dneva objave tega razpisa pa do 15. X. 1957 na sedežu občinskega ljudskega odbora Trbovlje ob uradnih dneh v času od 10-12 ure.

Občinski ljudski odbor Trbovlje

RAZPIS Okrajna obrtna zbornica v Novem mestu razpisuje pripravljajni tečaj za obrtne pomočnike, ki nameravajo opravljati mojstrski izpit. Interesenti naj se prijavijo pismeno ali osebno v pisarni okrajne obrtne zbornice Novo mesto, do 25. oktobra t. l.

VESTI IZ KRANJA KINO »STORŽIČ«: francosko-jugoslovanski barvni cinemascope film »Goubilah«. V glavni vlogi Jean Marais in Delta Scala. Predstava ob 16. in 18. in 20.

»SVOBODA«: ameriški barvni film »Clovek iz Alama«. V gl. v. Julia Adams in Glenn Ford. Predstavi ob 18 in 20.

»TRIGLAV«: ameriški film »Skrivnost Indijanke«. V glavni vlogi Kirk Douglas. Predstava ob 19.

NAKLO: francoski film »Brezpomembni ljudje«. Predstava ob 19.30.

VESTI IZ KOPRA GLEDALIŠČE SLOVENSKEGA PRIMORJA

Nedelja, 6. oktobra ob 20.00 Dobričanin: Skupno stanovanje - Predstava na Skofljah.

Torek, 8. oktobra ob 20.00 Dobričanin: Skupno stanovanje - Predstava v Piranu.

Cetrtek, 10. oktobra ob 16.00 Platon: Poslednji dnevi Sokrata - Gostovanje Eksperimentalnega gledališča iz Ljubljane v Kopru - ob 20.00 Platon: Poslednji dnevi Sokrata - Gostovanje Eksperimentalnega gledališča iz Ljubljane v Kopru.

6. oktobra 1957 ob 20. uri: Nestroy: »Nič ni tako skrivno, da ne bi postalo očitno«. Veseloligra s godbo in petjem. Iven.

Prodaja vstopnic v Mostnem domu. Rezerviranje telefon 32-869. Vpisovanje abonmaja za sezono 1957-58 je dnevno v pisarni Sentjakobskega gledališča med 10. in 12. uro.

MLADINSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Križanke Viteška dvorana

Nedelja, 6. oktobra 1957 ob 16. uri - Sylvia Kammernan - 4 enodejanske »Semenke«, »Lev in miš«, »Rdeča kapica«, »Sneguljčica«.

Vstopnice so na razpolago pri gledališki blagajni od 10-12 in od 18-20 ure. Rezervacije na telefon 23-011.

Sporočamo, da se začne dramatski tečaj pri mladinskem gledališču v ponedeljek, 7. oktobra. Šolski urnik je na vpogled v gledališki pisarni.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIONETE

Levstikov (Sentjakobski) trg 2

Nedelja, 6. oktobra ob 11: Cinybulk - Dežman: »Igračke na cestah«. Premiera. Otvoritev sezone.

ob 15: Cinybulk - Dežman: »Igračke na cestah«.

Mestno lutkovno gledališče bo za začetek nove sezone v nedeljo prvič uprizorilo marionetno igro češkega avtorja Votcheha Cinybulka - »Igračke na cestah«, ki jo je priredil Polde Dežman. Igra je namenjena najmlajšim gledalcem.

Režija Polde Dežman, asistent režije Ciril Jagodice, lutke akad. kipar Slavko Hočevar, kostumi Andra Avčič, scena akad. slikar Milan Butina, scenjska glasba Franci Ozariček. Sodelujejo: France Gajeta, Zora Dobeševa, Dušan Accetto, Vera Šimova, Nace Simončič, Matjaž Loboda, Jože Pengov, Slavko Balentin, Darja Macarolova, Edi Mararon, Zdenko Mararon, Tilka Furlanova, Cvetka Kostričnik, Crt Skodlar, Breda Vintarjeva, Peter Dougan, Edi Cencur, Dušan Hrovatin, Majda Podrščičeva, Vinko Sablatnik, Vida Kastelečeva, Vinko Ložar, Ivan Ercog.

Prodaja vstopnic vsak dan od četrta dalje (razen nedelje) od 10-12 na upravi Resljeva 36, tel. 32-020 in pol ure pred vsako predstavo pri gledališki blagajni.

ROČNE LUTKE Resljeva cesta 36

Gostovanje z igro A. Paplerja »Hudobni graščak«.

Ponedeljek, 7. oktobra ob 8.30: Gostovanje v Pivki - ob 11.30: Gostovanje v Ilirski Bistrici - ob 15.30: Gostovanje v Knežaku.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE RAZPISUJE LICITACIJO GRADBENIH DEL

Občinski ljudski odbor Trbovlje razpisuje na podlagi Pravilnika o oddajanju gradbenih objektov in del (Ur. list FLRJ št. 13/57) prvo javno pismeno licitacijo za oddajo gradbenih in obrtniških del za dvajsetstanovalni stanovanjski hš, katere predračunski znesek znaša din 24.000.000.-. Rok za dovršitev vseh del, vključno obrtniška, je 1. VIII. 1958. Licitacija se bo vršila dne 18. X. 1957 ob 8 uri v prostorih Občinskega ljudskega odbora Trbovlje.

Varšično v znesku 1% od predračunske vsote je treba položiti najkasneje do začetka licitacijske obravnave pri blagajni investitorja. Ponudniki morajo ponuditi priložiti tudi potrdilo o vplačani občinski taksi.

Ponudbe morajo biti opremljene v skladu s predpis 17. člena Pravilnika o oddajanju gradbenih objektov in del.

Popis gradbenih in obrtniških del in predizmere z elaboratom bodo in interesentom na razpolago od dneva objave tega razpisa pa do 15. X. 1957 na sedežu občinskega ljudskega odbora Trbovlje ob uradnih dneh v času od 10-12 ure.

Občinski ljudski odbor Trbovlje

RAZPIS Okrajna obrtna zbornica v Novem mestu razpisuje pripravljajni tečaj za obrtne pomočnike, ki nameravajo opravljati mojstrski izpit. Interesenti naj se prijavijo pismeno ali osebno v pisarni okrajne obrtne zbornice Novo mesto, do 25. oktobra t. l.

VESTI IZ KRANJA KINO »STORŽIČ«: francosko-jugoslovanski barvni cinemascope film »Goubilah«. V glavni vlogi Jean Marais in Delta Scala. Predstava ob 16. in 18. in 20.

»SVOBODA«: ameriški barvni film »Clovek iz Alama«. V gl. v. Julia Adams in Glenn Ford. Predstavi ob 18 in 20.

»TRIGLAV«: ameriški film »Skrivnost Indijanke«. V glavni vlogi Kirk Douglas. Predstava ob 19.

NAKLO: francoski film »Brezpomembni ljudje«. Predstava ob 19.30.

VESTI IZ KOPRA GLEDALIŠČE SLOVENSKEGA PRIMORJA

Nedelja, 6. oktobra ob 20.00 Dobričanin: Skupno stanovanje - Predstava na Skofljah.

Torek, 8. oktobra ob 20.00 Dobričanin: Skupno stanovanje - Predstava v Piranu.

Cetrtek, 10. oktobra ob 16.00 Platon: Poslednji dnevi Sokrata - Gostovanje Eksperimentalnega gledališča iz Ljubljane v Kopru - ob 20.00 Platon: Poslednji dnevi Sokrata - Gostovanje Eksperimentalnega gledališča iz Ljubljane v Kopru.

6. oktobra 1957 ob 20. uri: Nestroy: »Nič ni tako skrivno, da ne bi postalo očitno«. Veseloligra s godbo in petjem. Iven.

Prodaja vstopnic v Mostnem domu. Rezerviranje telefon 32-869. Vpisovanje abonmaja za sezono 1957-58 je dnevno v pisarni Sentjakobskega gledališča med 10. in 12. uro.

MLADINSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Križanke Viteška dvorana

Nedelja, 6. oktobra 1957 ob 16. uri - Sylvia Kammernan - 4 enodejanske »Semenke«, »Lev in miš«, »Rdeča kapica«, »Sneguljčica«.

Vstopnice so na razpolago pri gledališki blagajni od 10-12 in od 18-20 ure. Rezervacije na telefon 23-011.

Sporočamo, da se začne dramatski tečaj pri mladinskem gledališču v ponedeljek, 7. oktobra. Šolski urnik je na vpogled v gledališki pisarni.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIONETE

Levstikov (Sentjakobski) trg 2

Nedelja, 6. oktobra ob 11: Cinybulk - Dežman: »Igračke na cestah«. Premiera. Otvoritev sezone.

ob 15: Cinybulk - Dežman: »Igračke na cestah«.

Mestno lutkovno gledališče bo za začetek nove sezone v nedeljo prvič uprizorilo marionetno igro češkega avtorja Votcheha Cinybulka - »Igračke na cestah«, ki jo je priredil Polde Dežman. Igra je namenjena najmlajšim gledalcem.

Režija Polde Dežman, asistent režije Ciril Jagodice, lutke akad. kipar Slavko Hočevar, kostumi Andra Avčič, scena akad. slikar Milan Butina, scenjska glasba Franci Ozariček. Sodelujejo: France Gajeta, Zora Dobeševa, Dušan Accetto, Vera Šimova, Nace Simončič, Matjaž Loboda, Jože Pengov, Slavko Balentin, Darja Macarolova, Edi Mararon, Zdenko Mararon, Tilka Furlanova, Cvetka Kostričnik, Crt Skodlar, Breda Vintarjeva, Peter Dougan, Edi Cencur, Dušan Hrovatin, Majda Podrščičeva, Vinko Sablatnik, Vida Kastelečeva, Vinko Ložar, Ivan Ercog.

Prodaja vstopnic vsak dan od četrta dalje (razen nedelje) od 10-12 na upravi Resljeva 36, tel. 32-020 in pol ure pred vsako predstavo pri gledališki blagajni.

ROČNE LUTKE Resljeva cesta 36

Gostovanje z igro A. Paplerja »Hudobni graščak«.

Ponedeljek, 7. oktobra ob 8.30: Gostovanje v Pivki - ob 11.30: Gostovanje v Ilirski Bistrici - ob 15.30: Gostovanje v Knežaku.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE RAZPISUJE LICITACIJO GRADBENIH DEL

Občinski ljudski odbor Trbovlje razpisuje na podlagi Pravilnika o oddajanju gradbenih objektov in del (Ur. list FLRJ št. 13/57) prvo javno pismeno licitacijo za oddajo gradbenih in obrtniških del za dvajsetstanovalni stanovanjski hš, katere predračunski znesek znaša din 24.000.000.-. Rok za dovršitev vseh del, vključno obrtniška, je 1. VIII. 1958. Licitacija se bo vršila dne 18. X. 1957 ob 8 uri v prostorih Občinskega ljudskega odbora Trbovlje.

Varšično v znesku 1% od predračunske vsote je treba položiti najkasneje do začetka licitacijske obravnave pri blagajni investitorja. Ponudniki morajo ponuditi priložiti tudi potrdilo o vplačani občinski taksi.

Ponudbe morajo biti opremljene v skladu s predpis 17. člena Pravilnika o oddajanju gradbenih objektov in del.

Popis gradbenih in obrtniških del in predizmere z elaboratom bodo in interesentom na razpolago od dneva objave tega razpisa pa do 15. X. 1957 na sedežu občinskega ljudskega odbora Trbovlje ob uradnih dneh v času od 10-12 ure.

Občinski ljudski odbor Trbovlje

RAZPIS Okrajna obrtna zbornica v Novem mestu razpisuje pripravljajni tečaj za obrtne pomočnike, ki nameravajo opravljati mojstrski izpit. Interesenti naj se prijavijo pismeno ali osebno v pisarni okrajne obrtne zbornice Novo mesto, do 25. oktobra t. l.

VESTI IZ KRANJA KINO »STORŽIČ«: francosko-jugoslovanski barvni cinemascope film »Goubilah«. V glavni vlogi Jean Marais in Delta Scala. Predstava ob 16. in 18. in 20.

»SVOBODA«: ameriški barvni film »Clovek iz Alama«. V gl. v. Julia Adams in Glenn Ford. Predstavi ob 18 in 20.

»TRIGLAV«: ameriški film »Skrivnost Indijanke«. V glavni vlogi Kirk Douglas. Predstava ob 19.

NAKLO: francoski film »Brezpomembni ljudje«. Predstava ob 19.30.

VESTI IZ KOPRA GLEDALIŠČE SLOVENSKEGA PRIMORJA

Nedelja, 6. oktobra ob 20.00 Dobričanin: Skupno stanovanje - Predstava na Skofljah.

Torek, 8. oktobra ob 20.00 Dobričanin: Skupno stanovanje - Predstava v Piranu.

Cetrtek, 10. oktobra ob 16.00 Platon: Poslednji dnevi Sokrata - Gostovanje Eksperimentalnega gledališča iz Ljubljane v Kopru - ob 20.00 Platon: Poslednji dnevi Sokrata - Gostovanje Eksperimentalnega gledališča iz Ljubljane v Kopru.

6. oktobra 1957 ob 20. uri: Nestroy: »Nič ni tako skrivno, da ne bi postalo očitno«. Veseloligra s godbo in petjem. Iven.

Prodaja vstopnic v Mostnem domu. Rezerviranje telefon 32-869. Vpisovanje abonmaja za sezono 1957-58 je dnevno v pisarni Sentjakobskega gledališča med 10. in 12. uro.

MLADINSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Križanke Viteška dvorana

Nedelja, 6. oktobra 1957 ob 16. uri - Sylvia Kammernan - 4 enodejanske »Semenke«, »Lev in miš«, »Rdeča kapica«, »Sneguljčica«.

Vstopnice so na razpolago pri gledališki blagajni od 10-12 in od 18-20 ure. Rezervacije na telefon 23-011.

Sporočamo, da se začne dramatski tečaj pri mladinskem gledališču v ponedeljek, 7. oktobra. Šolski urnik je na vpogled v gledališki pisarni.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIONETE

Levstikov (Sentjakobski) trg 2

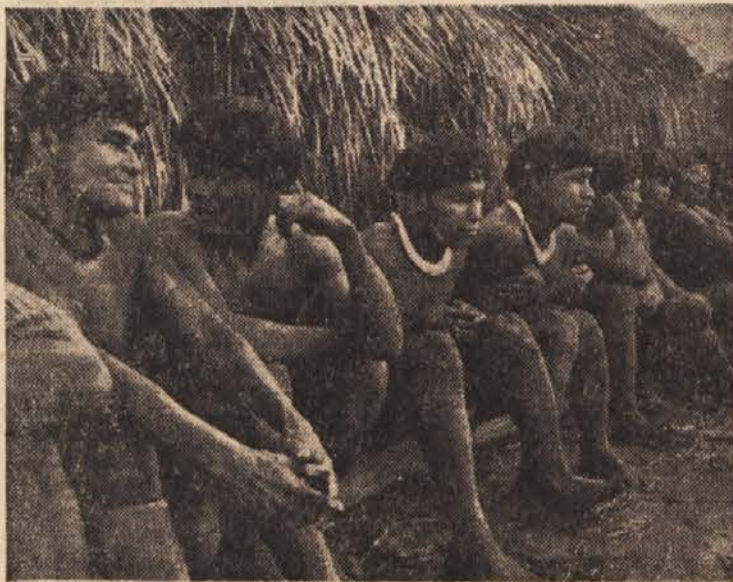
Nedelja, 6. oktobra ob 11: Cinybulk - Dežman: »Igračke na cestah«. Premiera. Otvoritev sezone.

ob 15: Cinybulk - Dežman: »Igračke na cestah«.

Mestno lutkovno gledališče bo za začetek nove sezone v nedeljo prvič uprizorilo marionetno igro češkega avtorja Votcheha Cinybulka - »Igračke na cestah«, ki jo je priredil Polde Dežman. Igra je namenjena najmlajšim gledalcem.

Režija Polde Dežman, asistent režije Ciril Jagodice, lutke akad. kipar Slavko Hočevar, kostumi Andra Avčič, scena akad. slikar Milan Butina, scenjska glasba Franci Ozariček. Sodelujejo: France Gajeta, Zora Dobeševa, Dušan Accetto, Vera Šimova, Nace Simončič, Matjaž Loboda, Jože Pengov, Slavko Balentin, Darja Macarolova, Edi Mararon, Zdenko Mararon, Tilka Furlanova, Cvetka Kostričnik, Crt Skodlar, Breda Vintarjeva, Peter Dougan, Edi Cencur, Dušan Hrovatin, Majda Podrščičeva, Vinko Sablatnik, Vida Kastelečeva, Vinko Ložar, Ivan Ercog.

Prodaja vstopnic vsak dan od četrta dalje (razen nedelje) od 10-12 na upravi Resljeva 36, tel. 32-020 in pol ure pred vsako predstavo pri gledališki blagajni.

Može in žene plemena Kalapalos prisostvujejo javariju, turnirju, na katerega so bojevniki povabili sosedna plemena. Gledalec so v vsakdanji obleki: popolnoma goli. Plesalci so delno oblečeni in poslikani. Lase imajo postrizene kot vsa amazonska plemena; namesto škarij pa uporabljajo ostre zobe ribe piranha.

Čaščenje pitonov

V afriški pokrajini Dahomeju imajo domačini pitona za sveto žival

Francoski etnolog Claude Tardits je preživel dve leti med črnici v Dahomeju, afriški pokrajini, ki leži zahodno od Nigerije. Prvo, kar ga je ob prihodu presenetilo, je bilo čaščenje pitonov, kač, ki so ondodnim črncom svete živali.

Piton je v teh krajih pravzaprav nekakšna domača žival; čestokrat se namreč nastani v hišah, in ker ni strupen, ga ljudje ne preganjajo. Piton ima namreč svoje strupene zobe tako daleč v žrelu, da si z njimi pri lovu ne more pomagati. Zato ta kača ni nevarna. Če se srečata človek in piton, se slednji prvi umakne. Če pa ga primete z roko, skuša zavarovati glavo.

Tardits piše, da je čaščenje pitonov zdaj predvsem v navadi v mestu Oniadac. To je važno trgovsko pristanišče, znano že od konca 19. stoletja, ko je bilo najvažnejše središče za trgovino s sužnji med Južno Afriko in Brazilijo. Na glavnem mestnem trgu si stojita nasproti katedrala in pitonom posvečen tempelj. Še dandanašnji se nihče izmed priseljencev ne drzne ubiti ali raniti pitona, ker bi si s tem nakopal na glavo maščevanje domačinov.

Vsako leto imajo v templju kraljevske palače veliko slovesnost. Tempelj obdaja obzidje, okrašeno s slikovitimi podobami; na zidu so upodobljene velikanške kače.

Sredi dvorišča stoji s slamo krita koliba. Na dan slovesnosti pridejo ženske v tempelj v belih oblačilih, ramena pa imajo gola. Nato se začne obred. Glavni svečenik žebra molitve, zliva vodo in alkohol na tla, ter razpostavi kose kolasa — neke vrste sadja — okoli sebe. Lega sadežev naj bi pokazala, ali je božanstvo židane ali slabe volje.

Čez nekaj časa pridejo na dvorišče tri ženske v belih oblekah in z zlatimi verižicami okoli vratu. Iz košar previdno izveljejo pitone, ki nato romajo iz rok v roke.

Navzoči potem zaplečejo, med plesom pa se bijejo z dlanmi po

prsih. Pitone si polagajo na glavo ali na trebuh, kajti ta kača je zanje simbol življenja, radosti in rodovitnosti.

Cerkvena glasba v ritmu fokstrota

V Manchestru v Angliji skušajo v neki cerkvi modernizirati cerkveno glasbo.

Anglikanski duhovnik Gower-Jones je ondan pri maši pojasnil vernikom, da je glasba, ki jo slišijo, »morda res nekoliko nenaavadna«. Pred cerkvenimi vrati so se namreč zbrali štirje jazz godbeniki in spremljali orgle, ki so igrale »Mašo dvajsetega stoletja«. Tako so peli 150. psalm v ritmu fokstrota, povzdigovanje pa je spremljala glasba v stilu boogie-woogie!

Gower-Jones, ki si je izmislil ta eksperiment, je izjavil, da so župljani to mašo, podano na kaj nenavaden način, ugodno sprejeli.

INDIJANCI IZ MATTA GROSSA

žive še kakor ljudje v kameni dobi

Matto Grosso je ogromna brazilska džungla, v kateri žive Indijanci prav tako kot so živeli v kameni dobi. Mesta ob obali so civilizirana. Obalni pas in notranost dežele pa loči pet tisoč kilometrov in sto tisoč let.

Rio de Janeiro leži med oceanom in gorami. V petnajstih letih se bo število prebivalcev podvojilo. Mesto pa se lahko razširi le navpično. Vsako minuto prileti in odleti letalo. V njegovi bližini stojijo mnoga trgovska središča, tako Sao Paulo, največje središče industrije in trgovine s kavo, Pernambuco, središče pridelovalcev sladkorja in bombaža in pristanišče Belem, zbirališče dragocelega kavčuka.

Za civiliziranim obalnim trakom se začne Sertao; izsušene pampae, palme, plantaže kave, kakaa, bombaža in planote brez vode. Za Sertao se pričena divjina, šestnajstkrat večja od površine Jugoslavije. Džungla je znana kot največarnejša in najzahrbtnejša na svetu. Clani odprave se morajo že pred odhodom sprijazniti z mislijo na smrt. Vse,

kar sicer vidimo le v filmu, je v tej džungli resničnost. Človek dvajsetega stoletja, razvijen in navajen vseh mogočih udobnosti, ima v džungli prav tak položaj kot jaguar ali opica. Brez moči je proti krokodilom, strupenim ribam, kačam, ki zviška napadejo človeka, proti oblakom komarjev, ki prinašajo mrzlico. Če se pri 40 stopinjah vročine odloči, da bo spal, pomeni to samomor. Kajti pri prči ga pokrijejo rdeče mravlje, ki ga bodo oglodale do kosti. Če nadaljuje pot še bolj proti zahodu, naleti na neolitskega človeka, ki mu je prijatelj ali sovražnik. Pa četudi mu je prijatelj, kako naj se ta dva človeka pomenita med seboj, saj je med njima sto tisoč let razlike?

Veliko vprašanje je, kako civilizirati teh 500.000 Indijancev, ki žive na ogromnem področju, na katerem bi lahko prebivalo sto milijonov ljudi. Dežela je bogata in rodovitna. Raziskovalci so našli v rečnem pesku zlata in platine. V gozdu so nahajališča smaragdov in diamantov. Najdragocenejša pa so ležišča premoga, železa, petroleja in mangana. Tod bi uspevale prav vse tropske rastline. Les v gozdu je žlahten.

Gozdove bi bilo moč brez večjih težav izkrciti. Tudi živali ni težko ugonobiti. Kaj pa z Indijanci? Kaj bi bilo, če se ti ne bi mogli prilagoditi življenju dvajsetega stoletja, tudi če bi hoteli. Zemljo smatrajo za svojo last in jo branijo ped za pedjo. Masovni pokoli, kot so bili v navadi v Severni Ameriki pred leti, sedaj niso več mogoči. Devetinsemdeset plemen se je pred 40 leti moralo umakniti iz Sertaa v notranost dežele. Sedanja plemena zato niso naklonjena belcem.

Brazilski raziskovalec general Candido Mariano de Silva Rondon je poskusil upostaviti z Indijanci prijateljske odnose. Skušal je dokazati, da vsi belci niso morilci. Ko ga je zadela puščica, ni sprožil puške in tako prvi uresničil svoje načelo: umrte, če je potrebno, toda Indijancev ne ubijajte nikoli. Leta 1910 je ustanovil društvo za zaščito Indijancev. Oglejmo si njegov postopek v deželi Indijancev. Ko je prišel blizu njihovega naselja, je razpostavil darove: sekire, hlače, ovratnike, vžigalice in se s svojo odpravo umaknil. Pogosto so darovi ležali cel mesec. Nekega dne pa so izginili in na njihovo mesto so Indijanci razpostavili svoje: puščice, loke, usnjene izdelke. Prijaznost za prijaznost.

V tem primeru je lahko Rondon pustil enega od svojih spremljevalcev na tako imenovani razgledni točki, ki se je kasneje razvila v zdravstveni in šolski center. Namen tega društva je, pokazati Indijancem možnost drugačnega življenja, kajti prisiliti jih li čemurkoli je jalov posel.

Minilo bo pa še precej časa, preden bo vsaj polovica ozemlja prepuščena civilizaciji, druga polovica bo pa še dolgo časa ostala na razpolago komarjem, krokodilom in — etnologom.

Ptice se ne uče peti

Nemški zoolog dr. Sauer je hotel dognati, ali ptice pevke pojejo nagonsko ali pa se morajo tudi one »učiti« peti, posnemajoč petje svojih roditeljev. Zato je vzredil v popolni izolaciji več penic. Penice so se izlegle v inkubatorjih namesto v gnezdu, takoj zatem pa je dr. Sauer vsako dal v posebno kletko, ki je bila akustično popolnoma izolirana. Tako noben pič ni mogel slišati, kako pojejo druge ptice.

Kljub temu pa so penice začele peti in njihovo petje se ni prav nič razlikovalo od petja njihovih sorodnic, živečih na prostosti. Iz tega sklepa dr. Sauer, da se pičiči »naučijo« peti nagonsko, brez posnemanja.

ORJAŠKI MOST čez reko JANGCE

Na Kitajskem bodo kmalu dogradili orjaški most čez reko Jangce. Dolg bo 1155 m. Graditelji so v enajstih mesecih, boreč se s številnimi težavami, ki jim jih je povzročala reka, montirali 22.000 ton jeklenih konstrukcij, pri čemer so porabili 800.000 zakovic. Zdalj grade na gornjem delu mostu avtomobilsko cesto in poti za pešce in kolesarje. Na večji sliki vidimo montažo jeklenih konstrukcij, na manjši pa pogled na orjaški most ponoči

Dve železniški nesreči 75 mrtvih

Približno 32 km severno od glavnega mesta zahodne Nigerije Ibadana je prišlo pred dnevi do hude železniške nesreče, ki je terjala 53 smrtnih žrtev, medtem ko je bilo 170 potnikov ranjenih.

Šest vagonov vlaka, ki vozi na progi Lagos—Hano je strmoglavilo čez neki jez, ker je močno deževje izpodkopal progo. Računajo, da bodo potrebni štirje dnevi, preden bodo popravili progo, ki povezuje Lagos z ostalimi deli dežele.

V zahodnem Pakistanu pa je prišlo prav tako do hude železniške nesreče, pri kateri je 20 potnikov zgorelo, okrog 64 pa dobilo hude opekline.

Do nesreče je prišlo, ko se je potniški vlak približno 30 kilometrov pred mestom Montgomery zatekel v tovorni vlak. Lokomotiva in pet vagonov potniškega vlaka je bilo popolnoma razbitih. Vzroka te hude nesreče doslej še niso mogli ugotoviti.

Tramvaj drvel skozi mesto S hitrostjo blizu 100 km na uro je ondan drvel voz električne cestne železnice brez voznika skozi središče afriškega mesta Johannesburga. Med to več ko en kilometer dolgo vožnjo, je bilo 31 ljudi ranjenih, devet motornih vozil pa razbitih.

JAMES A. MICHENER

Sajonara

5 ROMAN

»Oh, kako se motite! Ravno prejle sem govoril z duhovnikom o tem, da bi vas bilo treba postaviti pred vojno sodišče zaradi dopisovanja s senatorjem.«

»Upam, da tega ne boste storili zgolj zato, ker me ne morete trpeti.«

Razmišljal sem sekundo ali kaj, nato pa rekel:

»Zdi se mi, da imate prav.«

»To sem si tudi mislil,« je odvrnil.

Sia sva v mojo sobo in odprla steklenico piva.

»Kaže, da delajo Japonci pivo iz kmečkih obujkov,« sem rekel.

Joe pa je že močno nagnil steklenico.

»Ho, to je pa dobra reč,« je odobravajoče vzkliknil.

Očitno se je želel s kom pomenkovati. Vprašal me je:

»Ali res mislite, da sem nemogoč človek? Mnogi mislijo tako. To je...« Premolknil je za trenutek, me skrbno premeril s pogledom in povzel:

»Se pravi, nekateri tako mislijo. Toda ali veste nekaj čudnega? Zvečer, v spalnicah, se ne pritožuje nobeden tistih, ki so se poročili z Japonkami. Pogosto slišiš tožbe na račun žena. Toda iz ust tistih, ki so našli dekleta na Japonskem, nisem slišal niti besedice tožbe.«

To se mi je zdelo tako nenavadno, da sem močneje potegnil iz steklenice in vprašal:

»Kako to?«

»Staromodno zveni, toda kaže, da gre za ljubezen. Če se belec z dobro plačo v letalstvu poroči z Japonko, potem to prav gotovo stori iz ljubezni.«

»Smešno.«

Vnovič me je zamikalo, da bi opametoval tega pobalnika, toda on je spet nagnil steklenico.

»Tudi jaz sem zaljubljen,« sem rekel. »Vem, da je polovico ljudi okrog mene zaljubljenih v dekleta z domače zemlje. Toda kaj je izrednega, če si zaljubljen v kako japonsko deklet?«

»Ste že bili kdaj ponoči v spalnicah?« je vprašal Joe. »Možje, oženjeni z ženskami iz domovine, govore o otroških zobeh, podeželskih veselicah in o tem, kakšne avtomobile so kupile njihove žene. Z Japonkami oženjeni ljudje pa govore samo o enem: o svojih izrednih ženah! Zaljubljeni so. To je jasno ko na dlan.«

Taisto bi lahko rekel tudi o moji družini, in to me je ravno zmedlo. Moj oče je bil armadni general in užival je velik ugled, kar je treba pripisati njegovemu prizadevanju pri Guadalcanalu in na Filipinih, moja mati pa je napisala nekaj novel, ki jih je priobčil »Atlantic Monthly.« Oba sta sodila med ugledne, izredne ljudi, toda nikoli nista bila zaljubljena drug v drugega. Mislim, da je moj oče govoril o mojih zobkih in o maminem avtomobilu. Prepričan pa sem, da ni nikoli govoril o ljubezni.

»Za nekaj drugega gre,« sem spregovoril. »Z Japonkami oženjeni fantje so navadno mladi. Nimajo še otrok, da bi govorili o njih.«

Joe je imel razpravljanje o tem za zaključeno, zato je zasakal razgovor na drugo stvar:

»Groover, nemara imate prav. Toda ko sem zagledal Kacumi, sem vedel, da je to ženska, ki lahko prevzame moje srce do konca življenja.«

Ozrl se je po šotoru, kakor da išče še kak dokaz, in povzel:

»Groover, povejte mi, ali čutite vi taisto do svojega dekleta?«

Spet me je spravil v zadrego, ker sem poklicen vojak. Moja bodočnost je bila jasno načrtana in vedel sem, da ne bom mogel nikoli najti dekleta, katere navzočnost bi za vedno prevzela moje srce. Med častniki iz mojega okolja ni bilo takšne ljubezni. Razgledate se malo naokrog in najdete fletno in zdravo deklet, ki vas bo mogla prenašati do konca vaših dni, če pa je povrhu še iz vojaške družine, kakor Aileen, tem bolje. Kellyju nisem mogel razložiti, da bo Aileen najboljša žena, kakršno si more zateleti letalski častnik, dasiravno to ni bilo tisto, o čemer je govoril. Zato sem rekel:

»Pridi čez deset let, pa boš videl srečnega državljana.«

Joe je zadal zadnji udarec.

»Verjamem vam, Groover, fant moj. Vi ste eden izmed milijon oficirjev, Groover, v milijonu oficirjev ste edini, s katerim se lahko pomenim.«

Okorno mi je stisnil roko in planil iz sobe. Zatem se je obrnil in zavpil:

»Groover, fant! Vse je v redu! Poročila se bova,« in stekel proti jedilnici.

Gospa Websterjeva: »Ne rečem, da so Japonci manj vredni, toda mislim, da ne smemo pozabiti, kdo je dobil vojno.«

V ponedeljek sva prostak Kelly in jaz odletela na Japonsko v istem letalu, in ko sem ga opazoval, kako seda na svoje mesto in kako je nedvomno zelo srečen, ker se pelje k svojemu de-

četu, zato je zasakal razgovor na drugo stvar:

»Groover, nemara imate prav. Toda ko sem zagledal Kacumi, sem vedel, da je to ženska, ki lahko prevzame moje srce do konca življenja.«

Ozrl se je po šotoru, kakor da išče še kak dokaz, in povzel:

»Groover, povejte mi, ali čutite vi taisto do svojega dekleta?«

Spet me je spravil v zadrego, ker sem poklicen vojak. Moja bodočnost je bila jasno načrtana in vedel sem, da ne bom mogel nikoli najti dekleta, katere navzočnost bi za vedno prevzela moje srce. Med častniki iz mojega okolja ni bilo takšne ljubezni. Razgledate se malo naokrog in najdete fletno in zdravo deklet, ki vas bo mogla prenašati do konca vaših dni, če pa je povrhu še iz vojaške družine, kakor Aileen, tem bolje. Kellyju nisem mogel razložiti, da bo Aileen najboljša žena, kakršno si more zateleti letalski častnik, dasiravno to ni bilo tisto, o čemer je govoril. Zato sem rekel:

»Pridi čez deset let, pa boš videl srečnega državljana.«

Joe je zadal zadnji udarec.

»Verjamem vam, Groover, fant moj. Vi ste eden izmed milijon oficirjev, Groover, v milijonu oficirjev ste edini, s katerim se lahko pomenim.«

Okorno mi je stisnil roko in planil iz sobe. Zatem se je obrnil in zavpil:

»Groover, fant! Vse je v redu! Poročila se bova,« in stekel proti jedilnici.

Gospa Websterjeva: »Ne rečem, da so Japonci manj vredni, toda mislim, da ne smemo pozabiti, kdo je dobil vojno.«

V ponedeljek sva prostak Kelly in jaz odletela na Japonsko v istem letalu, in ko sem ga opazoval, kako seda na svoje mesto in kako je nedvomno zelo srečen, ker se pelje k svojemu de-

kletu, sem razmišljal o tem, kako se najina pota razlikujejo med seboj. Njemu se je mudilo k njegovi majhni, okrogličnici Kacumi, pred njim je bila negotova prihodnost, mene pa je čakalo veliko presenečenje, ki mi ga je bil priredil general Webster: mirno pisarniško delo, ženitev v njegovo lepo hičko, pri čemer me bodo čez nekaj let zanesljivo povisali v čin polkovnika, morda pa tudi generala.

Med potjo nisem govoril s Kellyjem. Ker je bilo v letalu nekaj polkovnikov, se mi je namreč zdelo pametneje, sestti k njim in izmenjati misli o ruskih pilotih, ki smo jih srečavali nad Korejo. Ko smo pristali na Japonskem, so prišli v letalo bolničarji, da bi ga razkužili; tedaj je Kelly stopil k meni in šepnil:

»Groover, vi ste tu moj edini prijatelj...«

Pomislil sem, da želi dobiti kaj na posodo, hotel sem mu že dati nekaj denarja, toda on je rekel:

»Vprašujem se, ali mi boste hoteli biti v soboto za prič?«

Tedaj so polkovniki krenili proti izhodu in tako se z njim nisem mogel pogovoriti. Vse moje težnje — vse, kar sem se dotlej naučil — me je sililo k temu, da rečem ne, toda odgovoril sem:

»Velja.«

»Hvala,« je rekel Kelly, in vtem ko se je na svojih krivih nogah majal čez travnik, mirmno-dušno kakor kak gangster, sem pomislil, da ta fant z oglati glavo in pečeno rjavimi lasmi ni prav nič podoben ljubimcem, o katerih pišejo knjige. Težko bi si bil predstavljati prostaka Joa Kellyja, kako se bori za svojo princeso. Bil je podoben žilavemu pobalniku, ki požvižgava v gneči na železniški postaji. Toda pripravil je na poroko z azijskim dekletom v tuji deželi, in moral sem si priznati, da je pogumen fant.

* Znana ameriška literarna revija. — Op. prev.